

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra etiky, psychologie a sociální práce

Bakalářská práce

**SVĚŘENÍ DĚTÍ DO PÉČE HOMOSEXUÁLNÍHO PÁRU
(PRÁVNÍ A ETICKÉ ASPEKTY)**

Vedoucí práce: Mgr. Martina Pavelková

Autor práce: Denisa Vlášková

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Ročník: 4.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

25. března 2018

Vlášková Denisa

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce, Mgr. Martině Pavelkové, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

Úvod	5
1. Homosexualita	7
1.1 Teorie vzniku homosexuality	7
1.2 Historie homosexuálního chování	9
1.2.1 Starověk	9
1.2.2 Středověk a renesance.....	10
1.2.3 Novověk	10
1.2.4 20. století	11
1.3 Homosexualita a statistické údaje v ČR	14
2. Náhradní rodinná péče	15
2.1 Osvojení	15
2.1.1 Osvojení nezrušitelné.....	16
2.1.2 Osvojení zrušitelné.....	16
2.2 Poručenství	16
2.3 Svěření dítěte do výchovy jiné fyzické osoby	16
2.3 Pěstounská péče	17
2.3.1 Pěstounská péče příbuzenská.....	17
2.3.1 Pěstounská péče na přechodnou dobu.....	17
3. Homoparentalita	18
3.1 Registrované partnerství versus manželství.....	18
3.2 Rozpad manželství versus zánik registrovaného partnerství	20
3.3 Tradiční rodina na ústupu	21
3.4 Rodičovství homosexuálního páru	22
3.4.1 Argumenty proti rodičovství homosexuálního páru	23
3.4.2 Argumenty pro rodičovství homosexuálního páru.....	27
3.4.3 Právní úprava osvojení homosexuálními páry.....	28
3.4.4 Jak se může homosexuál stát rodičem.....	31
4. Etický pohled na homosexualitu a adopci dětí.....	37
4.1 Tradiční rodina - žena, muž a dítě zrozené v manželství	37
4.2 Homosexuální soužití a přirozený zákon	37
4.3 Amoris laetitia	41
Závěr	42
Seznam použitých zdrojů	44
Abstrakt	48
Abstract.....	49

Úvod

Rodina je základní společenskou jednotkou. Pod pojmem rodina si každý z nás pravděpodobně představí domov tvořený matkou, otcem a dítětem/děti. Avšak dnes se setkáváme a s alternativními modely rodinného soužití, zkrátka dochází k posunu v tom, co jsme ochotni vnímat jako rodinu. Zvláště naléhavě se dnes ukazuje otázka homoparentálních rodin, tedy soužití dvou stejnopohlavních jedinců, kteří spolu vychovávají dítě. Otázka homosexuálně zaměřených osob, kteří se chtějí stát rodiči (ať už biologickými nebo chtějí dítě získat do péče) se také stala tématem mé bakalářské práce. Toto zajímavé téma jsem si vybrala hned z několika důvodů. Prvním důvodem není nic jiného než to, že v dnešní době se velmi často řeší, zda homosexuálům uznat stejná práva jako heterosexuálním párům. Debaty na toto téma můžeme zaslechnout téměř kdekoliv. Pokud se ve společnosti řeší, zda podporovat vznikající homoparentální rodiny či nikoliv, ihned se debatující rozdělí na dva tábory, které mezi sebou vášnivě debatují a argumentují ve prospěch svého rozhodnutí či přesvědčení. Debatující se samozřejmě rozdělí na ty, kteří zcela svou podporu homoparentálním rodinám vyjadřují a na ty, kteří s tím razantně nesouhlasí. Druhým důvodem, který nezastírám je, že mě vše okolo homoparentálních rodin velice zajímá. Třetím důvodem - téměř totožným s důvodem druhým je, že jsem kdysi absolvovala přednášku s mužem, který na první pohled nevypadal jako gay, ale téměř v půlce celé besedy se otevřeně přiznal, že je homosexuálně orientovaný. Inspiroval mě hlavně tím, jak otevřeně mluvil o tom, že ví, že jeho orientace je pro většinovou společnost „nenormální“ a nepřidává tomu ani ten fakt, že spolu se svým partnerem vychovávají dítě. A samozřejmě dalším stejně důležitým faktorem pro výběr bylo i to, že v letech 2006, ale především pak v roce 2016 náš právní řád doznal velké změny mající význam pro život homosexuálně orientovaných jedinců. Od roku 2006 mohou homosexuální páry vstoupit do svazku, který se nazývá registrované partnerství. O 10 let později, v roce 2016, Ústavní soud rozhodl o tom, že jeden z homosexuálního páru si může osvojit dítě. Není to tedy osvojení párem, nýbrž jednotlivcem a druhý z páru nemá s dítětem právně nic společného a nemá k němu tedy žádný právní vztah. Všechny tyto skutečnosti přispěly k tomu, že jsme se rozhodla zaměřit mou bakalářskou práci tímto směrem a věnovat se tomuto tématu podrobněji.

Cílem mé bakalářské práce je rozebrat právní úpravu výchovy dětí homosexuálním párem v České republice a zvážit etickou stránku situace, kdy dva homosexuálně orientovaní jedinci spolu vychovávají dítě. Chci také zdůraznit to, že mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím jsou rozdíly, ať už je to rozdíl mezi tím, jak dlouho existuje institut manželství oproti registrovanému partnerství, které je víceméně teprve na začátku. Jako velký a zásadní rozdíl beru i to, že heterosexuální pár je schopen reprodukce, což homosexuální pár schopen nikdy nebude. Tudíž tímto rozdílem, oproti heterosexuálnímu páru, odporuje veškerým přírodním zákonům. A nezdá se mi vhodné, aby se konaly pochody, kde se téměř každý z účastníků spoře, možná až vulgárně obleče a snaží se tak bojovat za svá práva. Tímto nedůstojným „bojem“ na sebe strhávají pozornost médií a ostatních spoluobčanů a neukazují se v dobrém světle. Proto nemohu pochopit, že za svá práva mimo jiné bojují tímto způsobem. Musím se zmínit i o tom, že za dobu co se věnuji tématu homosexuálních párů, mám stále pocit, že vždy nejde o to, aby dítě bylo spokojeno a cítilo se v rodině dobře, ale o to, že homosexuální pár si splní sen vychovávat dítě a tím také potřebu jakési „normálnosti“ a vyrovnání se heterosexuálním párům. Cílem není uvést homosexuální páry do jakési nevýhody, ale pouze porovnat, jaké rozdíly takový vztah obnáší oproti páru muže a ženy a podívat se na homosexuální soužití a osvojení dětí z pohledu těch, kteří jsou proti nebo naopak s tím souhlasí.

V první kapitole bakalářské práce pojednávám o tom, co je to homosexualita, jak podle různých teorií vzniká a jak se v průběhu historie měnil pohled na homosexuální chování. V druhé kapitole představuji současné formy náhradní rodinné péče v legislativním rámci ČR. Třetí kapitola je věnována homoparentálním rodinám, včetně srovnání registrovaného partnerství a manželství. Popisuji ustupující prvenství klasické rodiny, na jejíž místo se dostává také soužití homosexuálů, kteří spolu vychovávají děti. Zvláštní pozornost je proto věnována rodičovství homosexuálního páru, včetně argumentů pro a proti. Nechybí ani právní rámec pro osvojení (adopci) dětí homosexuály. Ve čtvrté, závěrečné kapitole podrobuji homosexuální chování a možnost adopci dětí homosexuály z etického hlediska.

1. Homosexualita

Ve své práci musím nejprve vymezit pojem homosexuality. Výraz homosexualita poprvé použil německý vědec a lékař Benkert, který jím zamýšlel lásku mezi lidmi stejného pohlaví. Jedná se o neměnný stav, který trvá celoživotně a který si jedinec sám nezvolil a cítí se být přitahován jedincem stejného pohlaví (BRZEK, 1992). Homosexualita jako taková není fenoménem poslední doby (ač by se to naprvní pohled mohlo zdát).

1.1 Teorie vzniku homosexuality

Pokud budeme pátrat po příčinách toho, jak „vzniká“ homosexualita, která je pro mnohé odborníky zcela nezaopatřena jako odchylka od normálnosti, budeme nejspíše hledat odpovědi ve studiích a pracích moderní empirické vědy. Provedeno bylo naštěstí již poměrně velké množství studií, které vesměs všechny potvrdily, že s homosexuální orientací se člověk rodí. Rozhodně se homosexualitě nemůžeme naučit a už vůbec se nejedená o nějakou psychickou patologii, která by se pomocí psychoterapie či léků dala léčit. Ovšem není tomu tak dávno, kdy byl pohled a názor velké řady odborníků značně jiný. V podstatě do poměrně nedávných let probíhaly pokusy o léčbu této odlišné orientace a to například pomocí hypnózy a sugesce. Těchto postupů však brzo i jejich samotní autoři zanechali. Rovněž se experimentovalo s hormonální léčbou, která byla taktéž brzo vyvrácena. Ve světě, a to konkrétně ve Spojených státech, přece jen zůstala hrstka kreacionistických fanatiků, kteří se o podobné věci stále pokouší. Konvenční věda tvrdě popírá jejich praktiky, staví se k nim negativně a nebere vážně jakékoliv vyléčení homosexuality. (srov. WILSON, s. 139)

Jako jeden z prvních vědců, kteří se evolučně snaží vysvětlit fenomén homosexuality, přichází zakladatel sociobiologie Edward Osborne Wilson. Pan profesor Wilson tvrdí, že homosexualita může mít svůj původ v genech, které v rámci evoluční teorie byly pro jedince v raných lovecko-sběračských společenstvech výhodné. A s jakou argumentací Wilson přichází?

Kdokoliv, kdo je byť jen okrajově obeznámen se základy evoluce, se musí zamyslet, jak mohou být „homosexuální geny“ předávány do dalších populací, když homosexuálové v drtivé většině nemají děti?! Wilson (1993, s. 139- 143) na to konto uvádí, že právě díky jejich přítomnosti mohli mít jejich blízcí příbuzní více potomků. To tedy z pohledu evoluce znamená, že by byli daleko více úspěšní.

Homosexuálové tedy byli zproštěni zvláštních závazků rodičovské péče. Z toho Wilson dedukuje, že měli přirozeně více času pomáhat s pracemi, lovem, sběrem nebo péči o potomky v rámci úzké příbuzenské skupiny. Z této pomoci tak mohli profitovat bratři, sestry, neteře či synovci. To ve výsledku mohlo mít, a nejspíše i mělo, kladný vliv na jejich následnou úspěšnost reprodukce.

A jelikož zde pracujeme se základy genetiky a příbuzenských vztahů, je třeba jen pro úplnost dodat, že sourozenci spolu sdílí 50 % genetické výbavy. Tudíž je velmi pravděpodobné, že onu genetickou výbavu, která udává predispozici k homosexualitě, předávají dál. Tuto Wilsonovu teorii podporují i dva poměrně nedávné výzkumy vědců Bobrow & Bailey (2001, s. 361-368) a Rahman & Hull (2005, s. 461-467)

Díky obrovskému rozvoji a poznání v oblasti genetiky se dostávají na světlo i jiné teorie a studie, které vysvětlují homosexualitu trochu odlišným způsobem. Mnoho dnešních odborníků se shoduje na tom, že u mužů je homosexuální chování pod silným biologickým vlivem. (srov. MUSTANSKI 2002, s. 89-140)

Tito muži dávají přednost v dětství spíše aktivitám, které jsou v dané společnosti typické pro dívky. V českém prostředí poměrně známý biolog a etolog z Univerzity Karlovy Havlíček (2010, s. 75) k tomuto tématu udává: „Někteří autoři se proto domnívají, že vznik mužské homosexuality je spojen s feminizací plodu v průběhu těhotenství. K tomu by mohlo docházet díky imunitní reakci matky, která se posiluje po každém předchozím těhotenství mužského plodu. Několik studií ukazuje v souladu s touto hypotézou, že homosexuální muži mají více starších bratrů. Jiná linie hypotéz se domnívá, že se jedná o genetický vliv děděný po mateřské linii.“

To, co uvádím v předchozím odstavci, se však týkalo především homosexuality mužské. Jak se dá tedy v této problematice uchopit ženská část fenoménu? Havlíček (2010, s. 75) ve stejné práci uvádí toto: „Bohužel je třeba konstatovat, že toho o ní víme daleko méně, a jsou dokonce autoři, kteří provokativně pochybují, zda je smysluplné o sexuální orientaci u žen vůbec mluvit. Poukazují totiž na fakt, že obecně je ženská sexualita na rozdíl od té mužské daleko více ovlivnitelná prostředím včetně sociálního kontextu. Navíc některé studie postavené na zjišťování sexuální vzrušivosti pomocí elektrofyziologického měření ukazují, že

ženy bez ohledu na to, jakou udávaly sexuální orientaci, vykazovaly genitální vzrušení jak při aktu dvou žen, tak i dvou mužů.“

1.2 Historie homosexuálního chování

Ačkoli se v současnosti ve zvýšené míře setkáváme s různými otázkami, které se týkají lidí s homosexuální orientací (a nejde jen o možnost svěřením dítěte do péče, které je tématem této práce), homosexualita a homosexuální chování není fenoménem pouze dnešní doby, naopak sahá hluboko do minulosti.

1.2.1 Starověk

O homosexuálním chování se dozvídáme již v knize Leviticus, kde se v 18. kapitole nařizuje Izraelitům, aby neobcovali s mužem jako se ženou, neboť takové jednání je ohavné.

V Řecku byly sexuální vztahy mezi muži běžné (většinou se tak dělo za úplaty). V řecké dvojici, ať už v té homosexuální nebo heterosexuální, byly úlohy jasně dané a nešlo je žádným způsobem zaměnit: jeden jedinec je aktivní, ten který proniká, a druhý je pasivní, ten, který se nechá pronikat. (srov. GALÁN 2003, s. 80). Pasivní a aktivní se stejně tak odlišují slovesy, jež mohou mít sexuální smysl: dávat je poiein a přijímat paschein. Vlivem zasahování církevní hierarchie do sexuálních zvyklostí věřících v křesťanské společnosti heterosexuální nebo homosexuální chování jednotlivce jasně určovalo jeho morální a společenské zařazení. Mezi Řeky takové dělítko neexistovalo. Zřetelně rozlišovali aktivní a pasivní chování. Řecká a později římská sexuální morálka pohrdala pouze pasivním homosexuálem, ale nepochybovala o mužnosti aktivní, nazývaných někdy „chlupatí“ (lasioi), což byla jasná narážka na jejich mužnost. Naopak pasivní (kinaidoi, z toho latinské cinaedus) byli terčem posměchu, jak o tom v Aristofanových komediích svědčí množství vtipů využívajících různé odvozeniny od slova zadnice (pýgé): katapýgón nebo v ženské podobě katypýaina. (Tamtéž, s. 81) Dochovalo se také mnoho písemných zmínek o pederastii, tj. milostném vztahu mezi straším mužem, který obvykle pocházel z vyšších společenských tříd, a mladým chlapcem (MORUS 2007, s. 40).

O ženské homosexualitě, jež byla patrně stejně silná jako mužská a v některých případech měla podobnou přípravnou povahu, se však ví velice málo, skoro nic. Přesto slova označující v evropských jazycích lásku mezi ženami pocházejí z řečtiny: říkáme lesbičky, podle ostrova Lesbos, kde patrně hodně žen dávalo přednost ženské společnosti. (GALÁN 2003, s. 82)

Prameny, jako jsou například mýty, literatura nebo keramika, které nás informují o řeckých sexuálních zvyklostech, neberou lásku mezi ženami téměř vůbec v potaz a tudíž jí věnovaly malou pozornost. Zřejmě je to tím, že Řekům totiž ženská sexualita připadala nepodstatná. (Tamtéž, s. 82)

Nenu nutné zvláště zmiňovat homosexuální vzťahy v Římě, neboť římská kultura byla silně ovlivněna řeckou, což se projevilo i v sexuální oblasti. Nicméně postupně s nárůstem křesťanského vyznání se stále více prosazovala důležitost vztahu mezi mužem a ženou.

1.2.2 Středověk a renesance

Důležitým milníkem pro homosexualitu bylo vydání Justiniánova zákoníku (533 př. Kr.), který homosexuální sty zakazoval a klasifikoval ho jako trestný čin. Zde je již jasně patrný vliv křesťanství, které za ideál považuje nerozlučitelný svazek muže a ženy, tj. dvou osob různého pohlaví. Křesťanství mlo vliv na to, že zákony měly chránit rodinu a postupovaly velmi přísně vůči těm, kdo pro rodinný ideál představovali ohrožení. Roku 1432 byl ve Florencii zřízen speciální soud, které měl dohlížet na dobré mravy a trestat sodomii, která těmto mravům odporovala. Je pozoruhodné, že v letech 1432 - 1502 bylo odsouzeno více než 2500 (!) případů sodomie. (CROMPTON, s. 251). S příchodem renesance, která měla zálibu ve zobrazování nahého lidského těla nebo popisování milostných scén, opět začalo ožívat nepřirozené sexuální chování. (MORUS, s. 123).

1.2.3 Novověk

Homosexuální projevy se v novověku stávaly opět častějšími. Na dvoře francouzského krále Ludvíka XIV. byl dokonce založen řád tzv. sodomitů, kteří se rozhodli nemít sexuální styk se ženami. Řád vzbudil pohoršení y král se s ním rozhodl skoncovat. V následujících letech se oblibě těšila dekadentní literatura - především dílo Paula Verlaine, Arthura Rimbauda.

1.2.4 20. století

Dvacáté století nelze z pohledu vnímání sexuality vnímat jako monolit .

a) 30. léta

Období 30. let 20. století (a období po sametové revoluci) je jediné krátké období v českém kontextu, kdy najdeme prameny, v nichž homosexuálové sami o sobě podávají zprávy. Uvnitř mnoha menšinových skupin se informace o sobě samých tradovaly ústně z jedné generace na druhou. Díky tomuto způsobu se dějepiscky důležité informace mohly v paměti menšiny uchovávat až je někdo zapsal a tím pádem zachránil před případným zánikem. U homosexuálů tomu bylo jinak. U nich se tyto vědomosti netradovaly. Nebylo komu je předat. Neexistovala rodinná souvislost, nebyl nikdo, kdo by je zaznamenal. Zkušenosti gayů z první republiky a z období předcházejících tak už jsou ztracené. Dnes nejstarší žijící homosexuálové se sice za první republiky ještě narodili, ale převážná část jejich prvních intimních zkušeností se už vztahuje na novější dobu, tzn. na období protektorátu, u některých dokonce až na dobu poválečnou. (srov. SCHINDLER 2013, s. 275)

b) divoká 50. léta

Rok 1950, který je významný tím, že třebaže se k tomu v Československu naskytla příležitost, nedošlo k dlouho očekávanému odtrestnění jednoduché homosexuality. Tehdy skončila totiž tzv. právnícká dvouletka, kdy byly 32 let po vzniku Československa nahrazeny staré, dosud platné rakouské zákony novými normami, přičemž všeobecná trestnost homosexuálního chování byla v novém trestním zákoně ponechána. Odtrestnění tzv. jednoduché homosexuality, tj. homosexuálních činů mezi dvěma dospělými partnery, na sebe nechalo čekat ještě dalších jedenáct let. Roku 1961 k tomu vedly hlavně výsledky výzkumů pražského sexuologa Kurta Freundta. Politické tání 60. let kupodivu nezpůsobilo, pokud je známo, žádné pokusy o založení hnutí za práva homosexuálů nebo o veřejnou diskusi vedoucí k vylepšení společenského postavení sexuální menšiny. V případě homosexuálů tak normalizační období nemuselo anulovat žádné reformy. (Tamtéž, s. 280).

c) 60. a 70. léta

Sexuolog Petr Weiss se v pořadu Debatní klub rozmluvil o tom, že heterosexuality a homosexualita není přesné ani lidem se zamlouvající pojmenování, a to hlavně kvůli tomu, že tato slova nesou v sobě sexualitu a vyvolává se tím u společnosti pocit, že se jedná o sexuální chování, přitom jde spíše o citovou orientaci. Jde tedy o to, do koho se člověk zamiluje, ať už je to jedinec opačného pohlaví či stejného. Dále také mluví o tom, že do 60. let byla homosexualita hodnocena jako nemoc či deviace. A od 70. let byla homosexualita vyřazena ze seznamu nemocí. Ovšem v seznamu nemocí zůstala tzv. egodystonní orientace, což znamená, že člověk nepřijímá a bojuje se svou orientací, nejen však homosexuálové, ale i heterosexuálové. A zmiňuje, že i on měl mezi svými pacienty heterosexuály, kteří se nemohli vyrovnat se svojí orientací.

Pavel Čermák ve svém článku na webových stránkách homosexualita.eu píše: „V šedesátých letech nás bylo mnoho, kteří jsme cítili, že existují vážné a morální námitky proti kriminalizaci homosexuality, a kteří jsme proto podporovali to, co se pak realizovalo ve většině západních zemí, totiž změny v zákonech, které znamenaly, že jisté formy homosexuálního chování již přestaly být nezákonné. Homosexualita byla však společností, natož pak církvemi, i nadále veřejně pokládána za velké morální zlo, ale muži, kteří žili jako homosexuálové, a to v jasně vymezeném rámci, již nebyli posíláni do vězení. Věřili jsme, že tato změna bude maximem, které si homosexuálové zaslouží nebo které mohou rozumně očekávat. Ukázalo se však, že jsem se hluboce mýlil. To, že přestali být kriminalizováni, homosexuálům umožnilo veřejně se organizovat a vytvořit silnou nátlakovou skupinu, která se tak stala pouhou platformou pro další požadavky. Následoval požadavek na zrovnoprávnění homosexuálů, podle něhož by byla homosexualita oficiálně postavena z hlediska morálky naroveň standartním formám sexuality, a propouštění prokazatelných homosexuálů z takových choulostivých zaměstnání, např. ve školství, dětských domovech apod., bylo stále těžší. Pak následovaly požadavky, které již neznamenalou pouhé zrovnoprávnění, ale přímo výsady: např. stanovení kvót pro homosexuály v místní samosprávě, vyřazování pasáží nebo celých knih či autorů, proti nimž byly vzneseny námitky, ze školních knihoven a univerzitních kursů, dále pak zvláštní práva získávat své stoupence a v neposlední

řadě i výsada mít zvláštní programy pro šíření svých názorů v rozhlase a v televizi včetně odbourání dosavadních zákonných omezení. Začali jsme tedy tím, že jsme se snažili napravit to, co jsme považovali za odvěkou nespravedlnost, a skončili jsme s monstrem v našem středu, mocným, hlučným a pomstychtivým, které na nás dělá ramena, hrozí a trestá každého, kdo se odváží zpochybňovat jeho neslýchané požadavky. Toto monstrum také usiluje o zásadní – a pro většinu z nás děsivé – změny civilizovaných modelů sexuálního chování.“ A stejně jako Petr Weiss popisuje Čermák další zvraty v časové přímce homosexuality: „Homosexualita byla přece již v roce 1973 vyškrtnuta ze seznamu nemocí (...) Věda údajně dokázala, že je homosexualita vrozený a neměnný stav a tím pádem se s ní stejně nedá nic dělat. Navíc ani není důvod se o změnu sexuální orientace pokoušet. Jedná se přece o normální variantu sexuálního chování, která nepůsobí jeho nositelům ani nikomu jinému žádné zvláštní problémy, které by stály za řeč. Pokud však nějaké problémy mají, tak za to může diskriminace, předsudky a stigmatizace většinovou společností.“

K 70. letům se vyjádřil i Franz Schindler (2013, s. 295), který shrnul situaci pražských homosexuálů. V 70. letech do života homosexuálů zasáhla především výstavba pražského metra. Podzemní stanice se totiž plánovaly včetně veřejných záchodků a nadzemní záchodky byly postupně zavřeny. Tradiční místa navazování kontaktů mezi homosexuály tak zmizela a byla nahrazena záchodky přímo ve stanicích, kde ale byly pracovnice, které se staraly o záchody, hlídaly návštěvníky, a omezená otevírací doba (především byly některé záchodky otevřené celou noc) situaci pro homosexuály ještě dále zhoršila.“ (srov. SCHINDLER 2013, s. 295)

Ve všech velkých městech Československa se i za tvrdého komunistického režimu udržely sociální praxe homosexuálních subkultur tradované z generace na generaci. (srov. SEIDL a kol 2013, s. 305)

V publikaci „Od žaláře k oltáři“ Seidl a kolektiv zmiňuje Hromadovo článek „Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček“ (2000): „Homosexuální muži nacházeli anonymní kontakty v parcích, lázních a veřejných záchodcích, méně anonymní sociabilita existovala v několika málo barech či kavárnách, které pod dozorem Veřejné bezpečnosti fungovaly jako v podstatě výlučně homosexuální podniky, které navštěvovali muži i ženy.

d) 80. léta 20. století

V Praze se ke konci 80. let začal scházet klub homosexuálů, který byl pod záštitou sexuologů Antonína Brzka a Iva Procházky. Tehdy to byla jediná představitelná možnost, jak mohla skupina homosexuálů v komunisticky řízeném systému oficiálně získat větší veřejné prostory na pravidelné schůze. Tento takzvaný socioterapeutický klub byl otevřen kvůli léčebným účelům, nicméně plnil spíše společenské potřeby a byl otevřený i zájemcům, kteří jinak neměli žádné kontakty se sexuologií, tj. kteří nebyli pacienti. Je pochopitelné, že ne pro každého homosexuála to bylo přijatelné prostředí. Tento klub měl za cíl, podle Iva Procházky a Slavomila Hubálka, hlavně dvě funkce: za prvé poskytnout homosexuálům možnost seznámit se s ostatními homosexuály na důstojném místě a tím chtěli zabránit tomu, aby se co nejméně setkávali a seznamovali na místech, jako byly například veřejné záchody. Za druhé klub bojoval proti promiskuitnímu chování a proti rizikové sexualitě s hlavním cílem – prevence AIDS. Vědomí o existenci klubu bylo kvůli chybějícím reklamním možnostem závislé na ústní propagaci a účast záležela na tom, jak daleko zájemce bydlel od Prahy. Z tohoto pražského klubu pak vzešel kolektiv lidí, kteří v roce 1989 začali pod jménem Lambda Praha usilovat o založení první oficiálně registrované homosexuální organizace v ČSSR. (srov. SCHINDLER 2013, s. 298-299)

1.3 Homosexualita a statistické údaje v ČR

Údaje týkající se homosexuálních osob na území ČR nalezneme na stránkách Českého statistického úřadu. Nejaktuálnější informace pocházejí ze zatím posledního sčítání lidu, domu a bytů z roku 2011 (ačkoli je zřejmé, že tato data byla získána díky ochotě jednotlivých osob, které informace o svém soužití byly ochotny uvést do oficiálního formuláře).

Získaná data uvádějí, že v té době v ČR existovalo 632 domácností, v nichž spolu homosexuální partneři žili v registrovaném partnerství, a 4056 domácností, v nichž homosexuální partneři žili v tzv. faktických partnerstvích (tj. jejich vztah zatím nebyl “posvěcen” institucí). Podle statistických údajů spolu s homosexuálními partnery žilo v domácnostech 927 dětí závislých na svých rodičích, z toho 46 dětí žilo v domácnosti rodičů, kteří spolu uzavřeli registrované

partnerství. V domácnostech, které tvoří partneři stejného pohlaví žijící spolu ve faktickém partnerství, žilo 879 závislých dětí.

Na základě analýzy výsledků z hlediska věku, náboženského vyznání a genderu lze říci, že nejvyšší výskty registrovaných partnerství nacházíme u mužů ve věku 30-39 let, kteří nejčastěji uvádějí, že jsou bez náboženského vyznání. (Český statistický úřad 2013)

2. Náhradní rodinná péče

Pokud se chceme zabývat otázkou svěřením dětí do péče homosexuálního páru, je třeba, abychom nejprve uvedli, jaké způsoby náhradní rodinné péče jsou v ČR legislativně ukotveny. Náhradní rodinná péče přichází do úvahy v okamžiku, kdy biologičtí rodiče z nějakého důvodu nemohou nebo nechtějí plnit svou úlohu rodičů. Náhradní rodinná péče je upravena zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb a vzhledem k našemu tématu nás bude zajímat také zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství.

Dle české legislativy rozlišujeme tyto formy náhradní rodinné péče: osvojení, poručenská péče, svěřením dítěte do výchovy jiné fyzické osoby a pěstounská péče.

2.1 Osvojení

Osvojení nezletilého dítěte upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. O osvojení (adopci) dítěte mají zájem převážně rodiče, kteří nemohou mít vlastní děti a chtějí jinému dítěti nabídnout pevné rodinné zázemí. Bubleová uvádí: „Osvojením vzniká nový právní i rodinný vztah, neboť mezi osvojeným dítětem a osvojitelem vzniká takový poměr, jaký je mezi rodiči a dětmi. To však neznamená, že jsou děti bez minulosti, minulost dítěte nelze přehlížet ani v případě osvojení, dítě má své kořeny, má svou identitu, kterou nelze potlačovat, ale je třeba ji dál budovat tak, aby se nenásilně propojila s životem v nové rodině.“ (BUBLEOVÁ 2014, s. 4).

Osvojení se zásadním způsobem liší od pěstounské péče, která bude zmíněna později. Osvojené (adoptované) dítě se stává dítětem nových rodičů “se vším všudy”. Rodiče samozřejmě nemohou zapomínat na to, že jejich dítě má někde své biologické rodiče, protože genetickou stránku nelze zcela pominout. Avšak

biologičtí rodiče ztrácejí na své dítě právo v okamžiku, kdy je osvojeno novými rodiči. Osvojení má ve své podstatě zabránit možnému rušivému vměšování biologických rodičů do nové rodiny dítěte. Naše legislativa rozlišuje dva typy osvojení:

2.1.1 Osvojení nezrušitelné

Tímto způsobem lze osvojit dítě starší jednoho roku.

2.1.2 Osvojení zrušitelné

Tímto způsobem lze osvojit dítě bez ohledu na jeho věk. Tento druh osvojení lze ze skutečně závažných důvodů zrušit (na přání osvojitele nebo osvojence).

2.2 Poručenství

Poručenství je ukotveno v občanském zákoníku. Poručenství se vykonává u nezletilého dítěte v případě, kdy rodičům byla pozastavena rodičovská zodpovědnost nebo nemají v plné, rozsahu způsobilost k právním úkonům. Soud v takovém případě ustanoví poručníka, který je oprávněn dítě vychovávat a zatupovat jej a taktéž spravovat jeho majetek místo rodičů. Podstatná rozhodnutí týkající se dítěte však vždy musí schvalovat soud. Poručenství je vždy osobní, tj. poručník musí o dítě pečovat vždy osobně (nikoli prostřednictvím jiného). Mezi dítětem a rodičem nevznikají poměry jaké jsou mezi dítětem a rodiči. Úloha poručníka končí v době, kdy se alespoň jeden z rodičů může být za dítě opět zodpovědný.

2.3 Svěření dítěte do výchovy jiné fyzické osoby

Svěření dítěte do péče jiné fyzické osoby je upraveno občanským zákoníkem. Pokud to zájem dítěte vyžaduje, může být dítě soudem svěřeno do výchovy jiné osoby než rodiče. Osoba, která má o dítě pečovat, musí poskytovat záruku řádné péče. Fyzická osoba musí se svěřením dítěte souhlasit.

Soud vždy rozhodne také o rozsahu práv a povinností k dítěti. Rodiče zůstávají i nadále zákonnými zástupci dítěte. Dítě může být svěřeno také do společné péče manželů. Tato forma náhradní rodinné péče přichází v úvahu u osob, které jsou s fyzickou osobou příbuzné a mají s dítětem vytvořený citový vztah. Konkrétním příkladem využití institutu svěření dítěte do péče jiné fyzické osoby je situace, kdy rodičům dítěte bylo diagnostikované závažné onemocnění, nebo jsou ve výkonu trestu odnětí svobody, nebo nemají vytvořené dostatečně vhodné materiální či sociální podmínky pro výchovu dítěte.

2.3 Pěstounská péče

Tuto formu náhradní rodinné péče upravuje občanský zákoník a zákon o sociálně právní ochraně dětí. Pěstounská péče je druhou nejčastěji využívanou formou náhradní rodinné péče. Pokud se o dítě nejsou schopni postarat rodiče nebo poručník, může být dítě na základě soudního rozhodnutí svěřeno do osobní péče pěstounovi. Pěstounská péče ukládá pěstounovi vpřiměřené míře práva a povinnosti rodičů. Pěstoun může rozhodovat pouze v běžných záležitostech dítěte a je povinen umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči.

Pěstounskou péči můžeme rozdělit na dva typy - pěstounská péče příbuzenská a pěstounská péče na přechodnou dobu.

2.3.1 Pěstounská péče příbuzenská

Pěstounská péče příbuzenská se využívá tehdy, když dítě nemůže žít se svými vlastními rodiči a současně má příbuzné, kteří jsou schopni a chtějí se o něj postarat. Tento typ péče má vždy přednost před umístěním dítěte do péče cizí osoby. O příbuzenské pěstounské péči rozhoduje soud. Příbuzenská pěstounská péče je nezprostředkovaná forma péče, protože příbuzná osoba (prarodič, sourozenec, teta, strýc, sestřenice, bratranec) neprochází zdlouhavým procesem přípravy na pěstounství, který jinak provádějí příslušné krajské úřady. Nejčastějšími důvody pro umístění dítěte do příbuzenské pěstounské péče je náhlé úmrtí rodičů nebo jejich neschopnost se o dítě starat (např. z důvodu závislosti na návykových látkách).

2.3.1 Pěstounská péče na přechodnou dobu

Institut pěstounské péče na přechodnou dobu existuje v českém právním řádu již od roku 2006, avšak v praxi se mu zvláštní pozornosti dostalo až s přijetím novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Účelem institutu péče na přechodnou dobu je především dát rodičům čas k tomu, aby své poměry mohli upravit tak, aby po určitém čase opět byli schopni převzít své dítě do péče, nebo aby pro dítě byla vyhledána jiná vhodná, stabilní rodina. Jde tedy o přechodný institut. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, definuje, že „Pěstounská péče na přechodnou dobu může trvat nejdéle 1 rok. To neplatí, pokud jsou do pěstounské péče téhož pěstouna svěřeni sourozenci

dítěte, kteří byli do této péče svěřeni později, ne však na dobu delší, než po kterou má trvat pěstounská péče podle věty první u sourozence, který byl do pěstounské péče na přechodnou dobu témuž pěstounovi svěřen jako poslední.“

3. Homoparentalita

Homoparentalita je pojem složený z pomů homosexualita (tj. sexuální orientace) a parentalita (tj. rodičovství). Ačkoli byl výraz *homoparentalité* poprvé použitý teprve v druhé polovině devadesátých let ve Francii, stal se již běžnou součástí slovníku odborníků zkoumajících otázky homosexuality (POLÁŠKOVÁ 2009, s. 33). Prosadil se i v českém prostředí navzdory současnému používání pojmů duhové rodiny nebo stejnopohlavní rodiny. To ve své studii dosvědčuje i Kutálková:

„Relativně dlouho jsem však váhala nad tím, jaký zastřešující termín pro rodiny, ve kterých v různých konstelacích vychovávají děti lesby či gayové, budu využívat v této studii. Rodiče často používali termín duhové rodiny, který je označením běžným u lidí pohybujících se mezi gayi a lesbami, není však příliš známý mezi další populací. Organizace občanské společnosti pracují s označením stejnopohlavní rodiny či rodičovství nebo termínem LGBT rodičovství, což zejména v druhém případě nevystihovalo přesně skupinu lidí, s nimiž jsem se setkávala. Nikdo z rodičů ani budoucích rodičů nehovořil o bisexuální či tras identitě. Nakonec jsem se i po konzultaci s rodiči přiklonila k používání termínu homoparentální rodina, který klade kromě sexuální orientace důraz také na parentalitu – rodičovství. Tento termín je též již relativně zaužívaným označením rodin s rodiči stejného pohlaví v českém prostředí.“ (KUTÁLKOVÁ 2015, s. 16). Jaký je však právní vztah mezi dvěma osobami stejné orientace, které spolu chtějí svůj vztah stvrdit i navenek:

3.1 Registrované partnerství versus manželství

Registrované partnerství, které je upravováno zákonem 115/2006 Sb. o Registrovaném partnerství je trvalé společenství dvou osob, které jsou stejného pohlaví - tedy žena a žena, muž a muž. Registrované partnerství je uzavíráno pouze matrikářem, jiná možnost jako u manželství není a může být uzavřeno pouze osobami, které nejsou přími příbuzní nebo sourozenci, již dosáhli věku 18 let,

osoby musí být svéprávné a alespoň jedna z osob musí mít být státním občanem České republiky. Do registrovaného partnerství nemůže vstoupit osoba, která je ve stále trvajícím manželství či registrovaném partnerství anebo stále přetrvává obdobný vztah s osobou stejného pohlaví, ovšem uzavřené v zahraničí. Pokud partneri nemají žádné jiné závazky, může vzniknout registrované partnerství. Oba mají stejná práva i povinnosti, o všem by měli rozhodovat společně, pokud se nemohou dohodnout v důležitých věcech, rozhodne soud dle návrhu některého z partnerů. Což je shrnutí § 1 – 9 a dle mého nejdůležitějších práv a povinností homosexuálních párů, kteří chtějí žít v registrovaném partnerství.

Partnerství dle § 14 – 17 zaniká smrtí jednoho z partnerů či soud rozhodne o zrušení partnerství, a to z důvodu toho, že partnerství dále netrvá nebo jeden z partnerů si nepřeje dále žít v registrovaném partnerství.

Pastorační pomoc by měla být nabízena všem homosexuálním lidem a křesťané jsou vyzýváni, aby jim byli nápomocni. Církevního uznání instituce homosexuálních partnerů (registrované partnerství) se jim však nemůže dostat. (srov. Německá biskupská konference 1995, s. 282)

Ačkoli při tvorbě návrhu zákona o registrovaném partnerství byla instituce manželství vnímána jako jakési měřítko, nelze srovnávat práva plynoucí ze soužití v registrovaném partnerství s právy v manželství.

Dle Občanského zákoníku části druhé upravuje vznik manželství § 655 jako trvalý svazek dvou osob opačného pohlaví a cílem manželství je založení rodiny, následně tedy pak řádné vychovávání dětí a manželé se vzájemně musí podporovat a pomáhat. V § 656 odstavci 1 se dozvíme, že manželství musí vzniknout pouze svobodným rozhodnutím obou snoubenců a nikdo je nemůže nutit do uzavření manželství.

Pro srovnání se nyní podívejme na právní úpravu vztahu mezi mužem a ženou, tedy na manželství. Občanský zákoník hovoří i o tom, že snoubenci mohou obřad uskutečnit před matrikářem a poté se tento sňatek nazývá občanským. Jiný, druhý obřad se může konat před orgánem církve či náboženské společnosti a tento druh sňatku je nazýván jako církevní.

Vznik manželství může bránit nezletilost a neúplná svéprávnost jednoho nebo obou snoubenců. Existují však i výjimky a to, když soud povolí sňatek nezletilému, ovšem musí dovršit šestnácti let. Stejně jako u registrovaného partnerství i v manželství není dovolen sňatek osob, které jsou, nebo která je nesvéprávná. Uzavřít manželství samozřejmě také nemůže osoba, která ať už na území České republiky nebo v cizině, žije v manželství či registrovaném partnerství. Zákon taktéž zakazuje manželství mezi předky, potomky či mezi osobami, které jsou příbuzné díky osvojení. Taktéž chci uvést, že § 676 hovoří o tom, že nesmí být uzavřeno manželství mezi osobami, a to mezi poručníkem a poručencem nebo snad dokonce mezi nezletilým a osobou, která má dítě ve své péči svěřené nebo si ho osvojila.

Z hlediska řádu stvoření a stvořitelského pověření, které Bůh dává muži a ženě, nemůžeme homosexualitu shledávat jako rovnocennou variantu s heterosexuální. Dle chápání Bible je jediným oprávněným místem pro prožívání plného pohlavního společenství manželství mezi mužem a ženou. A právě ono zmiňované manželství mezi mužem a ženou je základní buňkou lidské společnosti. (srov. Německá biskupská konference 1995, s. 281)

3.2 Rozpad manželství versus zánik registrovaného partnerství

Samozřejmě i manželství může zaniknout stejně jako registrované partnerství. Však velkým rozdílem je to, že v manželství soud přihlíží i na to, zda je v rodině dítě a nerozvede manželství, dokud se nestanoví poměry dítěte po rozvodu, jak se můžeme dočíst v Občanském zákoníku, §755 odstavce 3. To však neplatí u registrovaného partnerství, jelikož rodičem je pouze jeden z partnerů a druhý je pro něj v podstatě naprosto cizí osobou.

Však Občanský zákoník se rozpadu manželství věnuje podrobněji než zákon o Registrovaném partnerství zániku partnerství. Jedním z důvodů může být i to, že manželství jako institut funguje po desítky staletí, kdežto registrované partnerství u nás v České republice přišlo v platnost 1. července 2006. Tudíž v České republice neexistuje tato forma soužití tak dlouho a hlavně není rovnocenné instituci manželství.

Často si jako já pokládáte otázku „proč se homosexuálové pořád ozývají na téma manželství?“ Vedou je k tomu tři vážné důvody, které Vám přiblížím. Neznamená to, že jen proto, že jsou homosexuálové, tak nemají žádné potřeby partnerství. Naprosto každý jedinec touží po lásce a blízkém společenství. Ale obávám se, že u homosexuálů hrají roli ještě další důvody. Žít ve stavu manželství by pro ně mělo velký význam, protože by jim to pomohlo vyrovnat se s vlastním abnormálním lůsem života. V hloubi duše se každý z nás bojí být opravdu považován za divného či odlišného od všech ostatních. Manželství by byl také další způsob, jak se vyrovnat s vinou. I přestože se někdo ke své homosexualitě veřejně přizná, stále ho čeká velmi těžký boj přesvědčit sám sebe, že homosexuální chování je v pořádku. Manželství by pro gaye či lesby bylo novým přístavem, v němž by nalézali útěchu. Třetím důvodem, který má význam spíše praktický, je že manželství přináší zákonné výhody. (srov. SMITH 2004, s. 154-155)

3.3 Tradiční rodina na ústupu

Takzvanou „tradiční rodinu“ pochopitelně vždy tvořili manžel s manželkou a dítětem. „Širší rodinou“ chápeme tu, která zahrnovala prarodiče, tety a strýčky, neteře a synovce, bratrance a sestřenice a postupem času, k potěšení všech, i vnoučata. (Tamtéž, s.149)

Časy se však mění. V roce 1989 byla kalifornskou státní komisí zveřejněna závěrečná zpráva o „Proměnách rodiny“, v níž už velmi opatrně definovali rodinu. Místo toho zvolili definici „funkcí rodiny“, která říká, že rodina má: „zaopatřovat emocionální a fyzické potřeby svých členů, má jim poskytovat lásku a bezpečí, má formovat jejich hodnoty a společenskou způsobilost a má svým členům zajistit přístav, jako obranu proti vnějším stresům.“ Taková definice přirozeně otvírá prostor lesbickým a gay „rodinám“, které údajně mohou všechny tyto funkce splňovat. (Tamtéž, s.149)

Smith (2004, s. 148) také zmiňuje to, že ve svém okolí čím dál tím víc vidí billboardy, které například zobrazují lesbický pár, jedna je zjevně těhotná, a doprovodný text zní: „Další tradiční rodina“. Tyto obří plakáty s podobnými výjevy lesbických a homosexuálních párů jsou, dle Smitha, sponzorovány „Spolkem gayů a lesbiček proti diskriminaci“.

Na billboardech, které zmiňuje Smith, něco „nesedí“. Pokud jsou páry gayů a lesbiček tak „tradiční“ jak billboardy a oni samotní tvrdí, proč se tedy utrácení tisíce dolarů na to, aby nás o tom přesvědčili? Když o něčem tvrdíme, že je to „tradiční“, pak to představuje cosi, co všichni uznávají jako součást přetrvávajícího dědictví. O jaké přetrvávající dědictví se jedná, mluvíme-li o gay a lesbických „rodinách“? Pět let? Deset let? To ještě není ani jedna generace. (Tamtéž, s. 148)

Stejně by se mohlo hovořit i o tom, co se každým rokem odehrává v ulicích Prahy. Kdy vychází do ulic našeho hlavního města několik tisíc lidí, kteří se oblékají do různě barevných či jinak extravagantních kostýmů, za nimi vlají duhově zbarvené balonky nebo duhové vlajky a někteří z nich mají i transparenty, na kterých můžeme číst slogany jako: „LGBT+ všech zemí, spojte se!“ nebo „Různé rodiny, stejná práva!“ či dokonce až pobuřující nápis „God is gay!“. Samozřejmě tento duhový pochod pobouřil i několik zastánců tradiční rodiny a ve stejný den taktéž uspořádali pochod a i oni měli různé transparenty a balonky s hesly jako například: „My jsme tady taky“ nebo „Co nejvíce rodinek, kde jsou děti, máma, tatínek“. Tato akce odpůrců duhových rodin byla podpořena i členem ODS Milanem Pešákem. Nelze si nevšimnout velkých rozdílů mezi oběma tábory. LGBT+ se nebojí vyrukovat s velmi kontroverzními nápisy a nestydí se obléci si téměř cokoli, což vypadá, jako kdyby se chtěli zviditelnit, v některých případech až nešťastným způsobem a budí to dojem nedůstojnosti celé akce. Kdežto jejich odpůrci jsou naproti tomu oblečení seriózně, ale také je zajímá budoucnost Evropy, která je založena na křesťanských tradicích, čili na rodině, která je složena z muže, ženy a dětí, na což se nepřímou snahou poukázat i radní Jan Wolf, který se taktéž jako Pešák účastnil pochodu, který konali odpůrci Prague Pride. (Novinky.cz, 2016)

3.4 Rodičovství homosexuálního páru

V této kapitole se budeme věnovat možnosti výchovy dětí homosexuálním párem. Jak jsme mohli vidět v kapitole 1.3, počet dětí vychovávaných homosexuálním párem není v ČR zanedbatelný a navíc má tendenci stoupat. Nejprve shrneme argumenty pro a proti svěření dítěte homosexuálnímu páru a následně popíšeme právní ošetření možného osvojení dítěte partnery žijícími v registrovaném partnerství.

3.4.1 Argumenty proti rodičovství homosexuálního páru

Již jsme zmínily postupné rozpadání se modelu tradiční rodiny v samostatné kapitole. Tento trend považuji za tak zásadní, že jsem jej zmínila v samostatné kapitole, je však možné tento trend a jeho neblahé důsledky chápat také jako jeden z důvodů proti možnému rodičovství homosexuálních párů. Mezi další nejčastější argumenty proti tomu, aby děti vyrůstali v jedné domácnosti s homosexuálními partnery, patří tyto:

3.4.1.1 Homosexualita ovlivní sexuální orientaci dítěte

Na téma, zda homosexualita, které je doma dítě vystaveno, může ovlivnit jeho sexuální orientaci v budoucnosti, bylo zpracováno mnoho výzkumů. Většina se však kloní k závěru, že homosexualita je vrozená, a tudíž sexuální orientace není ovlivnitelná výchovou. Weiss dokládá, že nebylo prokázáno, že by u dětí vychovávaných homosexuálním párem, byl vyšší výskyt homosexuální orientace (Weiss, 2000).

3.4.1.2 Dítěti chybí vzor opačného pohlaví

Dalším argumentem uváděným v neprospěch rodičovství homosexuálních párů je absence vzoru opačného pohlaví. Tento argument je třeba brát velmi vážně, neboť je k dispozici mnoho poznatků z psychologie, které poukazují na nezdravý vývoj dítěte, které nevyrůstá s otcem a matkou. Zde jsou slova uznávaného psychologa Jaroslava Šturmy: „Psychoterapeutická praxe jednoznačně ukazuje, že jedinci, kteří nebyli v dětství vychováni ve stabilním a milujícím prostředí tvořeném otcem a matkou, jsou více ohroženi psychologickými problémy při utváření vlastní osobní identity než ti, kteří vyrůstali v prostředí strukturovaném jinak.“ (TRAMPOTOVÁ, 2011). Sice se lze namítat, že dítě se s opačným pohlavím setká v kontaktu s tetou/strýcem nebo sestřenicí/bratrancem. Avšak každodenní blízká zkušenost s opačným není touto formou nahraditelná, chybí vzory chování v intimních situacích.

V tiskové zprávě, která byla umístěna na webové stránky PROUD, se vyjadřují odborníci, například Zbyněk Vybíral, který je také vedoucím katedry psychologie na Masarykově univerzitě: „Stejnopohlavní pár, ať se nám to líbí nebo ne, může být zdravější, šťastnější a pro dítě přínosnější, než rodičovský pár

heteropohlavní. Ale také nemusí. Apriorní zobecnění vyvozená jen na základě pohlaví, pokud je mi známo, psychologie nepotvrdila.“ Dále se k tomu vyjádřila i Zuzana Spurná, která je primářkou Oddělení klinické psychologie FN u sv. Anny: „Já si myslím, že pokud se bude jednat o jedince, kteří jsou psychicky stabilní a zralí, kteří mají výchovu dítěte vysoko na svém žebříčku, nestane se mu nic, bude mít krásný život.“ Dále se Spurná vyjadřuje k otázce, zda dítě může čelit víc posměškům či šikaně kvůli tomu, že místo otce a matky má matku a matku nebo otce a otce, a tvrdí, že to není problém dítěte, které se nachází v homoparentální rodině, ale je to problém společnosti, která je natolik netolerantní a nevěří, že i v těchto rodinách dítě může prožívat šťastný a spokojený život. A měli bychom si považovat takových lidí, kteří se ujali dítěte a dávají mu lásku a dělají mu život krásnějším. Oba tedy tvrdí, že nejde o to, zda je rodina homosexuální nebo heterosexuální, ale o to, jaké lásky a péče se dostává nezletilým a jaká je osobnost rodičů a že i heterosexuální rodina může být dysfunkční. (PROUD, 2016)

Je třeba mít stále na mysli, že rozdíl mezi mužem a ženou je zcela zásadní v mnoha směrech. „Na rozdílech mezi mužem a ženou závisí naše existence. Každá lidská bytost má otce a matku. Během těhotenství je stanoveno naše pohlaví, ještě než se vyvine náš mozek. Neurofyziologie přichází s fascinujícím výzkumem o rozdílech ve fyziologii a fungování mozku muže a ženy. Dítě dostane vodítko, jak se stát chlapcem či dívkou, od otce a matky. Psychologie hovoří o této „triangulaci“ jako o zásadní pro vývoj dítěte. Pod pojmem zralost se rozumí možnost stát se sami matkou či otcem – jak v biologickém tak v duchovním smyslu slova – a předat život, který nám byl dán, další generaci. Pojem zralost znamená ztotožnit se s tímto údělem přírody a naplnit ho. (...) Co se stane, pokud ideologie zakoření ve společnosti a popře základní rozdíl mezi mužem a ženou?

1. (...)
2. Zruší heterosexualitu jako normální projev a naplnění sexuální touhy.
3. (...)
4. Jakýkoliv druh sexuální aktivity tak bude považován za legitimní a tudíž pod ochranou antidiskriminačních zákonů.

5. Bude zničen základ, na němž závisí manželství a rodina.
6. Dojde k poklesu rozmnožování, tudíž nastane demografická zima.“ (KUBY 2015, s. 85)

Již na první pohled je jasné, že homosexuální pár oproti heterosexuálnímu musí čelit jistým omezením. Již anatomie lidského těla ukazuje na dvojpohlavnost. Homosexuální styky vylučují zásadně plnou pohlavní polaritu i plození potomstva. Z toho vyplývá, že vztah dvou lidí stejného pohlaví je provázen neplodností. I přestože se homosexuál se svojí orientací vyrovnal, pociťuje však jistou odlišnost vzhledem k výše jmenovaným skutečnostem. (srov. Německá biskupská konference 1995, s. 281)

3.4.1.3 Vyšší míra promiskuity u homosexuálních jedinců

Zcela zásadním argumentem proti svěření dítěte do péče homosexuálního páru je značně vysoká míra promiskuity mezi homosexuálními partnery. Velmi informativní a o přímou zkušenost opírající se je rozhovor s Ladislavem Machalou, vedoucím AIDS centra v Nemocnici Na Bulovce. Ten uvádí, že v komunitě homosexuálních mladých mužů se šíří jednak nejastější typy nemocí jako HIV, ale také například i tropická infekce lymphogranuloma venerum, která byla před dvaceti lety jen v Africe a lékaři ji často neumí ani správně diagnostikovat. Avšak je třeba si uvědomit, že sexuální orientace jako taková není rizikovým faktorem. Rizikovým faktorem je podle Machaly promiskuita, která je u homosexuálně orientovaných jedinců vyšší než u heterosexuálů.

3.4.1.4 Psychický vývoj jedince a jeho identita

Eva Lábusová, která se věnuje poradenství a terapii v oblasti rodičovství, výchovy a mezilidských vztahů na svém webu evalabusova.cz cituje několik psychologů, kteří se vyjadřují k adopci dětí homosexuálními páry. Například již zmiňovaný psycholog Jaroslav Šturma se k tomu vyjadřuje takto: „Jsem přesvědčen, že dítě má právo na matku a na otce, na oba dva ve vzájemné interakci. Je důležité, aby identifikačními postavami byly osoby, které s dítětem spojuje hluboký vnitřní vztah, založený na trvalé spolupřítomnosti zúčastněných. Dítě se tak má šanci

identifikovat s osobou téhož rodu, zároveň však zakouší interakci mezi oběma rodiči, a tak se učí rozumět druhé polovině lidstva, osobám opačného rodu. Zároveň si osvojuje komunikační dovednosti, jež mu usnadňují přístup k nim. Interakce s rodičem opačného rodu umožňuje dítěti prožívat, aktivovat a kultivovat i druhý pól lidské existence. Dítě pak v sobě v procesu individualizace postupně integruje mužskou i ženskou složku (anima i animu). Ne že by to při jiném modelu rodinných vztahů nebylo možné, toto uspořádání však v příznivém případě proces aktualizace lidských kvalit v dítěti facilituje, vytváří pro ně příznivé podmínky. Při řízení o osvojení je třeba usilovat o vytvoření vskutku optimálních podmínek pro vývoj dítěte. Psychoterapeutická praxe jednoznačně ukazuje, že jedinci, kteří nebyli v dětství vychováni ve stabilním a milujícím prostředí tvořeném otcem a matkou, jsou více ohroženi psychologickými problémy při utváření vlastní osobní identity než ti, kteří vyrůstali v prostředí strukturovaném jinak.“ Dalším z psychologů, které cituje, je Jeroným Klimeš. Vyjadřuje se k této problematice následovně: „Psychologické posuzování heterosexuálních párů je v Náhradní rodinné péči (NRP) na ubohé úrovni - je nesjednocené a posudky mají velmi rozdílnou úroveň. Jestliže dnes nejsme schopni pořádně posoudit kvalitu majoritních párů, jak velké bude selhání diagnostiky u homosexuálních párů? Kterí psychologové v NRP mají zkušenosti s homosexuální subkulturou? Bez důkladných zkušeností nebude mít většina posudků cenu ani popsáního papíru.(...) Homosexuálové jsou totiž výrazně nehomogenní, značně uzavřená minorita. Někteří sice opravdu dosahují oné plné psychické a sociální pohody, ale obecně platí, že homosexuálové mívají ve své minulosti mnohem větší procento zneužití a týrání než ostatní populace. S týráním a zneužíváním v dětství jde samozřejmě i větší pravděpodobnost opakování těchto vzorců v jejich životě s případnými svěřenými dětmi. Bohužel je i větší pravděpodobnost doprovodných sexuálních úchylek. Je tedy těžké s uspokojivou pravděpodobností zaručit, že daný homosexuál nebude mít navíc ještě deviantní preference. Například netroufl bych si dát dvěma homosexuálními mužům do péče malého kluka, aby nevznikla trojka. Jenže dát dvěma mužům do péče dívku, je podobně absurdní. Vždyť nebude mít doma žádný ženský vzor. Kolegyně zažila, že si o hostitelskou péči zažádalo v krátkém období několik mužů. Spíše šestým smyslem než nějakým testem pojala podezření, že s dotyčnými muži něco není v pořádku. Tak je za cenu hádek, stížností a masivního odporu poslala na

nestandardní sexuologické vyšetření, které potvrdilo její zlou předtuchu - byla to domluvená parta pedofilů, kteří si chtěli v NRP opatřovat děti pro svou trestnou činnost. Osobně neznám mnoho psychologů, kteří by měli odvahu jít do války s podobnou nátlakovou lobby a ustáli ji. Homosexuální páry jsou mnohem méně stabilní než vztahy heterosexuální. Dítě zažije rozvod u homosexuálního páru s větší pravděpodobností než u heterosexuálních rodičů. Vzhledem k těmto okolnostem bych ponechal právní situaci tak, jak je dnes.“

3.4.2 Argumenty pro rodičovství homosexuálního páru

Když jsme uvedli argumenty, které svědčí proti svěřování dětí do péče homosexuálnímu páru, musíme se zamyslet, zda existují také nějaká pozitiva. Mezi nejčastěji zmiňované patří možnost vyrůstat mimo ústavní výchovu a také možnost adopce biologického dítěte partnerky/partnera.

3.4.2.1 Výchova dítěte homosexuálním párem versus ústavní výchova

Často se objevuje názor, že je pro dítě lepší, když vyrůstá v milující rodině než v ústavu, kdy péče o něj nikdy nemůže být tak osobní. Někdejší ministryně pro lidská práva a menšiny Džamila Stehlíková na svém blogu v článku *Gay a lesbické rodičovství jako politické téma* vyslovila přesvědčení, že pro dítě je příznivější, pokud vyrůstá s dvěma dospělými lidmi, než kdyby bylo v ústavu. Důležitá je láska a bezpečí, které mohou zajistit jen blízké milující osoby. Vyjadřuje také přesvědčení, že je jen otázkou času, kdy se i v České republice zakoření homosexuální rodičovství jako alternativní model rodinné výchovy (STEHLÍKOVÁ 2010). Trend stavět homoparentální rodiny na roveň rodinám tradičním je zřejmý a v ostatních státech. Například v USA je ve všech státech homosexuálním párům adoptovat děti. Nicméně je zajímavé, že ještě nedávno tomu tak nebylo ve všech státech, nejdéle odolávala Florida, protože tamní soudy nepovažovaly adopci dítěte homosexuálním párem za něco, co by bylo “v nejlepším zájmu dítěte” (ADAMEC 2007, s. 117).

Také František Schneiberg, předseda Společnosti sociální pediatrie České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně uvádí: „Je lepší jakákoliv rodina než ústav? Pokud by tomu tak bylo, tak by děti nemusely být z rodin odebírány a různá zařízení pro ně by nemusela existovat. Jestliže by chtěla paní ministryně dávat do

adopce děti homosexuálním párům, měla by si uvědomit právě tyto souvislosti. Děti bývají umisťovány do zařízení pro selhání rodiny, pocházejí z rodin nestabilních, neúplných či naprosto rozvrácených. Jsou však homosexuální páry stabilnější? Podle dosavadních zkušeností nikoliv.“ (Tramptová, 2011)

3.4.2.2 Adopce biologického dítěte jednoho z partnerů

Zásadním problémem pro registrované páry zůstává nemožnost adoptovat biologické dítě svého partnera/partnerky (např. v případě smrti biologického rodiče).

Již zmíněná Stehlíková píše, že dítě se do homoparentálního prostředí dostává tak, že jeden z partnerů si do nového (homosexuálního) vztahu přivede dítě z předchozího heterosexuálního vztahu. Narůstá také počet lesbických párů, kde po vzájemné dohodě jedna z žen podstoupí umělé oplodnění a přivede na svět dítě, které je od svého narizení vnímáno jako společné pro obě partnerky. (STEHLÍKOVÁ 2010).

Umožnění osvojení (adopce) dítěte druhým partnerem homosexuálního páru by s sebou jistě přineslo mnohé výhody. Dítě by mělo zajištěnou podporu od obou “rodičů” co se týká různých výhod zdravotního a sociálního pojištění pojištění obou rodičů, oba partneři by mohli činit důležitá rozhodnutí v životě dítěte (např. souhlas s lékařským zákrokem apod.). Nepominutelnou skutečností je i fakt, že v případě zániku registrovaného partnerství by byl právně zaručen kontakt dítěte s oběma partnery (jde především o styk mezi dítětem a bývalým partnerem biologického rodiče). V případě rozpadu manželství (rozvodu manželů) má totiž dítě tuto možnost právně zaručenou automaticky.

3.4.3 Právní úprava osvojení homosexuálními páry

Jak již bylo zmíněno, registrované partnerství, které upravuje soužití osob stejného pohlaví, je vedle novelizace právně ošetřeno pouze v rámci zákona o registrovaném partnerství č. 115/2006 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. července 2006.

„Zákon o partnerském soužití je určen homosexuálním párům, které hodlají trvale žít ve společné domácnosti a chtějí na základě tohoto nejužšího

vztahu požívat také ostatních práv a výhod, jež společnost přiznává jinak pouze manželským dvojicím.“ (Janošová 2000, s. 60).

Zákon o registrovaném partnerství v § 13 udává, že homosexuální vztah není překážkou pro vychovávání dítěte a dokonce ani překážkou svěřeni jeho dítěte do jeho péče. Biologický rodič či osvojitel, a nejen on, ale i jeho partner, který s nimi žije v jedné domácnosti, samozřejmě musí dítěti poskytovat správný tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj a neohrožovat jeho zdraví. Partner se tedy taktéž zajímá o správné prospívání dítěte.

Získat dítě do pěstounské péče je možné i pro gaye a lesby. Zkušenosti z praxe ale také ukazují, že gay páry, přesněji jednotlivci z gay páru, mají v tomto procesu větší naději na úspěch, pokud se rozhodnou, že nabídnou domov dítěti, které je v jiných rodinách hůře umístitelné. I přestože je klíčovým principem pro výběr konkrétního žadatele zájem dítěte, z praxe lze dovodit, že za vhodnější prostředí je stále považována heterosexuální rodina. (srov. KUTÁLKOVÁ 2015, s. 22)

Na webových stránkách PROUD (platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu) se můžeme v tiskové zprávě, která byla společně vydána organizacemi jako jsou Prague Pride z. s., Amnesty International, Gender Studies o. p. s., Logos ČR, Mezipatra, OLLOVE, Charlie a STUD Brno která byla na web dána ke dni 28. června 2016, kdy byl zároveň zrušen i Ústavním soudem v zákoně o Registrovaném partnerství v §13 odstavec 2, dočíst, že dnes si již mohou gayové či lesby, které vstoupí do registrovaného partnerství, osvojit dítě. Dříve se mohl osvojitelem stát pouze gay či lesba, která nežije v registrovaném partnerství. Pokud žili v takto zákonem upraveném vztahu, nemohl se ani jeden z páru stát osvojitelem. I přestože je tomu dnes jinak, osvojit dítě si může stále jen jeden z páru. Druhý z partnerů je tedy pro dítě právně cizím a například po smrti osvojitele by se dítě stalo sirotkem a dostalo by se do ústavní péče a to i přesto, že se spolu s osvojitelem o něj staral i druhý z partnerů. Podrobněji se problematikou osvojení dětí registrovanými partnery zabývá článek Vojtěcha Pospíšila “K osvojení dítěte registrovanými partnery”. Autor se zde touto problematikou zabývá především z pohledu práva na rovné zacházení. Otázku osvojení dělí do tří kategorií - individuální osvojení, společné osvojení cizího dítěte a osvojení dítěte partnera či

partnerky (což je nejčastější přání homosexuálů). Autor článku seznamuje také se situací v Evropě, což však pesahuje možnosti mé bakalářské práce (POSPÍŠIL 2016).

Jako největší právní nejistotou je pocitována role „nebiologického rodiče“ a proto mnoho gay a lesbických rodičovských párů s nadějí věří v možné schválení diskutované novely zákona o registrovaném partnerství, která by umožnila adopci dítěte druhým rodičem. Do té doby se někteří rodiče snaží činit kroky k tomu, aby soud v případě, že by k tragické události došlo, měl alespoň podklady k rozhodování ve prospěch preferovaného scénáře.

Ke dni 15. února 2017 vyšel na webových stránkách iDnes.cz článek, jejímž autorem je Ivana Karásková. Tento článek informuje o tom, že v České republice se první homosexuální pár, a to Petr Laně a jeho partner Jan Rous, může těšit z osvojení dítěte do registrovaného partnerství. Jak jsem již zmiňovala, u nás je to první případ, kdežto v pokrokovém západě je to naprosto běžnou skutečností.

V publikaci „Miluji tvory svého pohlaví“ zmiňuje Věra Sokolová (2013, s. 568) tiskovou zprávu „Češi o některých právech homosexuálních párů“ Centra pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR (2007): „Podle průzkumu CVVM by adopce homosexuálními páry podpořilo pouze 22% respondentů, zatímco proti bylo 67% dotázaných.“

Ve výše zmiňované knize se k výzkumu vyjádřilo několik mužů z řad homosexuální komunity:

„Když se mě (moje heterosexuální kamarádky) ptaly, jestli bych chtěl mít jednu děti, tak byly docela překvapený, že jsem jim řekl, že jednou určitě budu chtít mít děti, a právě docela dost jsme diskutovali o tom, jestli to je v pořádku z morálního hlediska nebo ne, když jsem gay a když by dítě vychovával gay pár, tak jestli by to to dítě nemohlo nějak poškodit nebo ne. (...) a i ony, leč jsou mladý a otevřený, měly s představou gay otce problém.“ (Vítek, 23)

„Gayové jsou a priori vnímáni, že to dítě budou osahávat, zneužívat a kdesicosi. S takovou reakcí jsem se už setkal, že by to dítě vychovávali pro svoje nějaký jako sexuální potěšení.“ (Petr, 24)

Je tedy jisté, že samotní homosexuálové, a nejen oni, si uvědomují svou odlišnost. A někteří z respondentů se k tomu i veřejně přiznali:

„Někdy mě napadá, že jsem sobec. S tím právě, že by vlastně ten vliv té společnosti na to dítě mohl být nepříznivý. Tím, abych uspokojil tu svoji potřebu, touhu po dítěti, tak vlastně bych mohl uškodit i psychický stránce, že by s tím mělo (to dítě) určitě v komunikaci se společností vlastně problém.“ (Martin, 39)

„Pokud by dítě vychovávali dva muži, byl by to ten nejhorší případ, dvě ženy, to už ta většinová společnost líp snese. Ale v očích společnosti, to dítě opravdu ve škole by bylo chudák. Pokud by se tedy toto dostalo na veřejnost. To se samozřejmě většinou dozví hned. Hodně bych se rozmyšlel, jestli v takovémto prostředí dítě mít. Určitě ta zodpovědnost vůči dítěti tam je vždycky. Ať už ho přivedu na svět, nebo osvojím, ale přenáším na něj i svůj život a nerad bych, aby kvůli mně trpěl někdo nevinný, když to řeknu takhle přeneseně.“ (Toník, 50)

3.4.4 Jak se může homosexuál stát rodičem

Vzhledem k výše uvedenému se nabízí otázka, jak se homosexuál může stát biologickým rodičem. Samozřejmě je možné, že nejprve žije v heterosexuálním svazku, má děti a teprve později rozpozná svou homosexuální orientaci. Jak však se mohou biologickým rodičem stát lidé, kteří svou orientaci již rozpoznali jako homosexuální?

3.4.4.1 Pohlavní styk

Heterosexuální pohlavní styk představuje v době vzniku této práce jeden z mála legálních způsobů početí pro lesbické ženy a páry v tuzemských podmínkách. Přestože je tato varianta nejdostupnější, nejsnazší a nejméně nákladnou, mnoha lesbickými ženami není využívána a je to spíše až ta poslední varianta. Prvním důvodem je neochota podstupovat intimní kontakt s mužem, což by mohlo být pro ženu homosexuální orientace traumatizující. Druhým důvodem je, že by bylo těžké uchovat muže v anonymitě a v neposlední řadě – nechráněný pohlavní styk je rizikový, pokud neznáte jeho zdravotní stav. (srov. POLÁŠKOVÁ 2009, s. 57)

Tento způsob početí je častý spíše u žen, které se staly matkou ve svém předchozím heterosexuálním vztahu v době před svým coming outem - ať už se snažily prostřednictvím vztahu o heterosexuální adaptaci nebo si nebyly plně vědomy své sexuální orientace v době jeho navázání. (Tamtéž, s. 57)

Ovšem jsou i ženy, které tento způsob volí záměrně, ač tvoří málo početnou skupinu. V okruhu blízkých přátel či známých si žena vybere muže, jen zřídka jde o někoho neznámého, se kterým navazuje sexuální kontakt a ten poté také vystupuje oficiálně jako otec dítěte a podílí se na jeho výchově. (Tamtéž, s. 57)

Konkrétním případem může být paní Tereza, o které se zmiňuje Nedbálková (2011, s. 73). Paní Tereza měla kvůli dítěti pohlavní styk s mužem, kterého dlouhodobě znala. On se rozhodl, že Tereze a její partnerce dopomůže k dítěti. Dokonce několik žen uvedlo, že jim gynekolog přislíbil pomoc a to za předpokladu, že si ženy samy obstarají sperma. V jednom případě se doporučený sexuolog nabídl, že ženu oplodní vlastním spermatem prostřednictvím soulože. Tyto zmíněné situace, kterými si ženy prošly, poukazují na značnou touhu po potomkovi a také na vynalézavost při hledání variant, které vedou k otěhotnění.

Na rozdíl od heterosexuální rodiny není v homoparentální rodině jasně dáno, která z žen bude biologická matka. Tudíž je možné, aby dítě či děti nosila a porodila jen jedna z páru. Taktéž je možné aby se ženy v těhotenství a biologickém mateřství, pokud chtějí více dítě, vystřídaly. (Tamtéž, s. 67)

Nedbálková (2011, s. 76) zmiňuje jako příklad rodinu, ve které biologická matka Ivana tvrdí, že by bylo jednodušší, pokud by i druhé dítě porodila ona, a ne její partnerka, jak původně ženy společně plánovaly: „Mám pocit, že by bylo jednodušší, kdybych ty děti rodila obě já, že by ti naši rodiče nemohli dělat rozdíly, ale zase na druhou stranu u nás taky babička měla oblíbený vnouče a já jsem se taky musela vyrovnat s tím, že nejsem oblíbený vnouče. Mám takovej pocit, že jakmile prostě ty děti budou jedno moje a jedno Míšino, takže ty prarodiče se tomu neubrání, ani moji rodiče ani Míšiny rodiče.“ (paní Ivana)

3.4.4.1 Asistovaná reprodukce

Díky pokroku v oblasti asistované reprodukce a jejímu širšímu zpřístupnění se stejnopohlavním párům a jedincům zásadně zjednodušila cesta k biologickému rodičovství. Tyto kroky se však neobešly bez diskuze, která je vedena na mnoho úrovních. Zastoupeno je v ní široké spektrum postojů odborníků, kteří jsou zainteresováni v tomto oboru. Klíčovým argumentem je nerozšířit využití asistované reprodukce, tudíž aby i nadále byla určena primárně pro heterosexuální páry, které se potýkají s neplodností. V případě lesbického páru, toužícím po dítěti, hovoříme spíše o sociálních důvodech (řešení otázky bezdětnosti) než o neplodnosti. Z toho nepřímo vyplývá, že každý z těchto párů na asistovanou reprodukci pohlíží jinak. Zatímco pro heterosexuální páry je to zpravidla poslední možnost stát se rodiči, pro lesbické ženy jde o primární řešení. (srov. POLÁŠKOVÁ 2009, s. 57-58)

Asistovaná reprodukce na klinice může v nemocničních či laboratorních podmínkách kontrolou a stimulací různých faktorů přispět k početí, které by jinak nenastalo. Poněkud jinou situací je případ, kdy je partner neplodný, tzv. chybí mu početí schopná substance, nebo dokonce partner zcela chybí. Druhá situace se týká žen, které jsou bez partnera nebo jsou homosexuální orientace. V prvním případě, pokud je neplodný muž, je párům poskytnuto sperma anonymního dárce. V druhém případě nemá žena na sperma jiného muže nárok. Zákon tímto hlídá hranice, které vymezují rodinu s jedním mužem, jednou ženou a dětmi. (srov. NEDBÁLKOVÁ, 2011, s. 70)

Inseminace bez odborné asistence (self-assisted insemination)

Tento postup nevyžaduje asistenci dalších osob ani odborný zásah či technologii. Takzvané „domácí oplodnění“, jak se mu běžně říká, nepraktikují jen lesbické ženy, tato metoda je využívána i některými heterosexuálními páry, které čelí problémům s přirozeným početím. Inseminaci bez odborné asistence využívají ty lesbické ženy, které dárce spermatu znají a nechtějí podstupovat pohlavní styk. Samozřejmě jde využívat i sperma anonymního dárce, ale nedoporučuje se to kvůli neznalosti jeho zdravotního stavu. (srov. POLÁŠKOVÁ 2009, s. 58 – 59) Nedbálková (2011, s. 72) zmiňuje zkušenosti tří žen, které se rozhodly najít si

dárce spermatu prostřednictvím inzerátu. Ten pak s nimi buď docházel na kliniku, nebo své sperma poskytl k oplodnění v domácích podmínkách bez přičinění dalších osob.

Umělé oplodnění s medicínskou asistencí na pracovišti asistované reprodukce

Žádný z těchto zákroků v našich podmínkách není oficiálně povolen lesbickým párům či ženám bez partnera. Pokud si však žena vybere jako dárce spermatu někoho z okruhu svých známých, pak teoreticky mohou na klinice vystupovat jako nesezdaný partnerský pár. Tudíž mají právo, dle české legislativy, podstoupit asistovanou reprodukci, jelikož nikdo dále nezkontroluje „pravost“ vztahu žadatele páru. (srov. POLÁŠKOVÁ, s. 59)

Jiná situace nastává v okamžiku, kdy je motivací k využití služeb centra asistované reprodukce možnost oplodnění spermatem anonymního dárce. Jak jsem již zmínila, zajištění anonymity pro dárce spermatu je poměrně obtížné a velice rizikové ze zdravotního hlediska. Tyto dvě problémové oblasti však zcela eliminuje využití asistence odborného pracoviště. (Tamtéž, s. 59)

Lesbické ženy však toto řešení preferují a to zejména v zemích, kde je procedura povolena. Hlavním důvodem, proč volí anonymitu dárce spermatu, je obava z toho, že známý dárce nebo jeho rodina by si případně vynakládala právo na dítě. (Tamtéž, s. 59)

Surogátní mateřství

Na svých webových stránkách jedna zlínská klinika uvádí, že u nás v České republice se náhradní mateřství legislativně neupravuje a to tedy znamená, že není ani zakázáno ani dovoleno. Probíhá tedy tak, že embryo biologických rodičů se vloží do dělohy náhradní matky. Ta plod donosí a porodí dítě biologickým rodičům. Musí však souhlasit s tím, že si biologičtí rodiče nezrušitelně osvojí dítě a ona se tedy vzdá svých rodičovských práv a povinností. Náhradní matka si samozřejmě rozhodnutí může kdykoliv rozmyslet a biologičtí rodiče s tím nebudou moci nic udělat. Ani soud nemusí povolit osvojení. Náhradní matka nesmí dostat úplatu za

donošení dítěte, biologičtí rodiče hradí pouze náklady, které vznikly v těhotenství – strava, těhotenské oblečení, doprava k lékaři apod. (IVF Zlín, 2015)

Cesty, které vedly budoucí rodiče a páry uvažující o rodičovství k rozhodnutí využít subrogace, se lišily. Někteří původně zvažovali pěstounství, ale předpokládali, že gay pár dítě do pěstounské péče nedostane. Další možností bylo sdílené rodičovství, nenašli však pár s podobnými představami o jeho podobě. Přichází tedy v úvahu jediná možnost - subrogace, která jim umožní vychovávat dítě samostatně a tvořit rodinu aniž by do ní zasahoval někdo „třetí“. (srov. KUTÁLKOVÁ, s. 47)

Těchto služeb, tzv. „pronajmutí dělohy“, využívají Evropané přes agentury, které sídlí například v New Yorku, Washingtonu, Atlantě, Bostonu a Kalifornii. V USA je surogátní mateřství důkladně ošetřeno jak z hlediska právního, zdravotního, tak i psychologického. Budoucí rodiče absolvují rozsáhlé pohovory s vyškolenými pracovníky agentur a skládají psychotesty. Před samotným oplodněním musí budoucí rodiče udělat mnoho rozhodnutí, která se týkají různých životních scénářů. Dalším velmi důležitým krokem je výběr konkrétního lékaře či lékařky a kliniky, kde proběhne inseminace a také rozhodnutí, jak vybrat vhodnou dárkyni vajíčka. Existují dvě možnosti jak dárkyni najít, buď mohou využít nabídky vajíček od konkrétních žen, s nimiž spolupracuje klinika, nebo vyhledat agenturu, která se přímo specializuje na tuto oblast. Muž, který se stane biologickým otcem, se nevyhne zdravotním testům na HIV, žloutenku, syfilis a další choroby, což je nutné, i pokud jsou realizovány v České republice, uhradit. (Tamtéž, s. 48 – 49)

„Také při hodnocení skutečných nebo možných následků jednotlivých metod je třeba uvážit rozdíly. Při mimotělním oplodnění s následným přenosem embryí bylo dosud přenášeno více embryí. Aby při případném neúspěchu mohly být provedeny další pokusy, byla embrya konzervována zmrazením. Když jich nebylo třeba, nechala se jako nadbytečná embrya uhynout. Toho už dnes není třeba, protože je již možné uchovat vaječné buňky funkční až k oplodnění a přenosu. Problém nadbytečných embryí tak už v důsledku nových medicínských možností nemusí vůbec nastat.“ (Německá biskupská konference 1995, s. 274)

Závažnějším problémem je však možné zneužívání embryonální medicíny. Je potřeba varovat před zřizováním spermobank, propůjčováním děloh, experimenty s embryi, výzkumy vedoucí k ničení embryí. Úkolem každého státu by mělo být, aby stanovil právní předpisy pro embryonální medicínu. Zákodárce by přitom měl zakázat postupy, kdy by k životu přiváděly lidské bytosti vystavované nepřijatelnému riziku, s nimiž by se zacházelo jako s pokusnými objekty, a které by pak donosily „náhradní matky“. (Tamtéž, s. 274)

4. Etický pohled na homosexualitu a adopci dětí

V poslední kapitole bakalářské práce se pokusíme na naše téma podívat z pozice křesťanské etiky. Vzhledem k tomu, že jasné postoje k otázkám homosexuality nacházíme především v katolické církvi, budou zde uvedeny její postoje.

4.1 Tradiční rodina - žena, muž a dítě zrozené v manželství

Církev se ve svých dokumentech často vyjadřuje na adresu soužití muže a ženy. Za základ společnosti považuje tradiční rodinu a zdůrazňuje její nezbytnost pro celou lidskou společnost. Samozřejmě si všímá i nešvarů jako jsou rozvody, fakticky existující soužití (k tomuto tématu dokonce vydala roku 2001 dokument) a další fenomény, které ohrožují tradiční rodinu.

Pro církev významný dokument byl přijat na Druhém vatikánském koncilu roku 1965 a nese název *Gaudium et spes* (Radost a naděje). Koncil zde poukazuje na vysokou hodnotu manželství a rodinného života (*Gaudium et spes*, čl. 47-48).

Dalším významným dokumentem je adhortace *Familiaris consortio* z roku 1981. Zde papež Jan pavel II. píše o tom, že manželství a rodina vůbec byla Bohem zamýšlena již při stvoření a jsou nezbytnou součástí jeho plánu se světem.

4.2 Homosexuální soužití a přirozený zákon

Když byl ve sněmovně připravován návrh zákona o registrovaném partnerství, také církev cítila povinnost se k zamýšlené právní úpravě vymezit. Česká biskupská konference vydala roku 2003 dokument *Úvaha ohledně návrhu právního uznání svazků mezi homosexuály*. Zde je poukázáno na klasické manželství jako svazek muže a ženy, který je založen na komplementaritě pohlaví. Vyjádřila se tedy zcela v duchu předchozích církevních textů. Homosexuální soužití je odmítnuto na základě argumentace přirozeným zákonem.

O jakési formě lidské přirozenosti, z níž si poté odvodí nauku o přirozeném zákoně, pojednávají již práce některých antických autorů. Jistě tedy nepřekvapí, že asi nejpodrobnější práci v této oblasti vykonal Aristotelés.

Co je tedy podle Aristotela přirozenost? Dalo by se říci, že se jedná o určitý princip nebo snad zdroj, který stojí za vnějšími charakteristickými projevy

konkrétních jsoucen včetně člověka. Podíváme-li se podrobněji na člověka, ten jako jedinec sám o sobě nedisponuje nějakou svébytnou formou přirozenosti. Naopak tuto přirozenost sdílí se sobě podobnými jedinci. Přírodovědci by nejspíše použili slovo druh.

Když se zaměříme na specifičnost lidské přirozenosti, narazíme na Aristotelovo známé tvrzení, že člověk je tzv. zóon politíkon – tzn. tvor společenský. Z jeho společenskosti částečně vyplývají i jisté rozumové schopnosti, kterými člověk bezesporu disponuje. Společenská povaha člověka se na základě přirozenosti člověka projevuje i tím, že lidé vytváří různě velká společenství.

Ze stejné lidské přirozenosti Aristotelés odvozuje i pozitivní výklad práva. Jak později uvidíme, Aristotelés nečiní nikterak zásadní rozdíl mezi pozitivním a přirozeným výkladem zákona. Pozitivní zákon je tedy odrazem lidské přirozenosti. Když si ještě trochu rozvedeme lidskou přirozenost, tak ta dle Aristotela není nikterak závislá na Bohu, kterého chápe čistě v teistickém významu – svého prvotního hybatele.

Nepřímým pokračovatelem Aristotelovy filosofie byl scholastický filosof a jeden z nejvýznamnějších teoretiků církve Tomáš Akvinský. Tomáš je asi nejznámějším autorem, který po Aristotelovi rozpracoval učení o přirozeném zákoně (*lex naturalis*). Tomáš na rozdíl od Aristotela chápe přirozený zákon jako něco, co jen stěží může být soběstačné, jelikož je jeho platnost založena na zákonu vyšším, kterým Tomáš určuje tzv. zákon věčný (*lex aeterna*). Původ věčného zákona je odvozen ze samé boží podstaty. Naproti tomu zákon přirozený z podstaty lidské.

Protože je lidský rozum jen nedokonalým odleskem rozumu Božího, je i přirozený zákon nedokonalou participací na zákonu věčném. Přesto je přirozený zákon nezávislý na čase a je všeobecně platný. Podle profesora Sousedíka (2010, s. 62) je nutné přistoupit na Boží existenci, hodláme-li připustit závaznost přirozeného zákona, který na této existenci stojí. Bůh totiž skrze svoji dokonalost poznává lidskou přirozenost včetně jejích náklonností, kterými se má člověk na základě Boží vůle řídit. Přirozený zákon je tedy rozumem poznaná lidská přirozenost. Zákon sám je odvozen od zákona věčného, na kterém participuje. Přirozený zákon můžeme definovat jako rozumem poznaný předmět naší přirozené lidské náklonnosti.

Jaké závazky nám tedy ze samotného přirozeného zákona vyplývají? V předchozím odstavci jsme shrnuli, že přirozený zákon je určité úsilí k dosažení některých nám přirozených předmětů. Těmi předměty Tomáš ve svém díle myslí tzv. základní dobra. (Tamtéž, s. 63 - 65)

V problematice, které se věnuje tato práce, nás nejvíce bude zajímat tzv. třetí základní dobro, které se týká uchování lidského rodu. Základním východiskem tohoto dobra je náklonnost muže a ženy. Na toto tvrzení je přímo návazné biblické sdělení „plodte se a množte se“ (Gn 1,28). Aplikujeme-li na toto problematiku homosexuálů, již od počátku nám musí být jasné, že sama podstata homosexuality je v ostrém rozporu s přirozeným zákonem, respektive s pojetím základních dober. Dvě osoby stejného pohlaví prostě nemohou mít společné potomky, kteří by vznikli jejich vlastním úsilím, tak jako v případě klasické rodiny, kterou tvoří muž a žena. (Tamtéž, s. 63 - 65)

Podstatou třetího základního dobra je uchování lidského rodu, které samozřejmě nemůže být závislé na homosexuálních párech, které tuto podmínku nikdy nemohou splnit. Nelze ani použít argumentaci, která by byla založena na možnosti adopce opuštěných dětí. Homosexualita je tedy touto optikou v ostrém rozporu přirozeného zákona. Není od věci závěrem zmínit, že na přirozeně právní nauce stojí v dnešním světě například doména lidských práv.

Je však třeba také zmínit, že argumentaci přirozeným zákonem dnes mnoho lidí neuznává a poukazuje na ni jako na něco zastaralého, ačkoli - jak jsme uvedli výše - logika přirozeného zákona je jasná a přesvědčivá. Mnozí však některé argumenty prostě nejsou schopni ani připustit, natož se nad nimi nezaujatě zamyslet.

Obecně lze také říci, že katolíci se staví velmi negativně ke všem možným propagačním snahám a aktivitám homosexuální lobby, které můžeme vidět například v pořádání tzv. pochodů hrdosti, které se pravidelně uskutečňují každý rok i v naší zemi. Taktéž stanoviska k registrovanému partnerství jsou odmítavá. Jak již bylo řečeno, římskokatolická církev chápe klasické manželství muže a ženy jako velmi důležitou, doslova posvátnou věc (manželství je dokonce jedna ze 7 svátostí v katolické církvi). Je tudíž něčím posvátným a nedotknutelným a není ho ani náznakem možné nahradit či se mu vyrovnat sňatky stejnopohlavních párů. Z toho už se samozřejmě rýsuje i stanovisko k námi probíranému osvojení dětí, které samozřejmě tvrdě zavrhuje. Děti jsou pro katolíky Božím požehnáním

v manželství a nelze s nimi jednat jako s nějakým zbožím, které si homosexuální páry vyberou. (srov. KANT 1990, s. 91)

Především posledních pár let můžeme hovořit o čím dál hlasitější snaze v rámci římskokatolické církve, z řad homosexuálních věřících, kteří se sdružují do řady různých uskupení. Nejznámější z nich je LOGOS, jehož nedávné aktivity vyvolaly pohoršení v nejvyšších řadách české katolické církve, a to tím, že během jednoho z takzvaně Gay pride festivalů v Praze akademická farnost při kostele Nejsvětějšího Salvátora, ve které působí například Tomáš Halík, poskytla prostory pro pořádání besedy spolku výše zmiňovaného LOGOS. Proti akci se veřejně postavil i kardinál Duka.

Gabriela Kuby (2015, s. 86-91) vtipně poznamenala, že revoluční kolo se roztočilo a pomyslně vystrojila svatbu feminismu a homosexualismu, kterým se narodil potomek gender. O genderismu tvrdí, že dokáže napáchat hodně škody, nicméně nemůže vyhrát, jelikož přirozenost, rozum a Bůh jsou silnější.

Pavλίna Janošová (2010, s. 83-85) též ve své publikaci „Homosexualita v názorech současné společnosti“ zmiňuje teologické názory na otázku homosexuality a zmiňuje, že v oddílech Písma, kde je zmíněna homosexualita, si může každý jedinec tento výklad interpretovat po svém a to podle toho, co je mu bližší. Zmiňuje čtyři přístupy k homosexualitě. První je přístup zavrhuující – trestající, což znamená, že homosexuální partnerství i homoerotické chování je zcela nepřipustné. Na homosexuálně orientovaného věřícího se naléhá, aby se těchto pocitů vzdal a pracoval na duchovní přeměně osobnosti a tím pádem i změnu sexuální orientace. Hlavním posláním je tedy přijmout a prosazovat tradiční biblický názor- zavržení a odsouzení homosexuálního a homoerotického chování. Druhým přístupem je zavrhuující, ale netrestající. Znamená to, že se zavrhuje homosexuální akt. Nezavrhuje se však homosexuální osoba. Třetím přístupem je přijímající s omezením a to znamená, že jak homosexuální orientaci, tak její projevy bere jako přípustné. Ovšem tato orientace a její projevy nejsou tolik hodnotné jako heterosexuální orientace. A nakonec poslední přístup, kterým nemůže být žádný jiný než plně přijímající postoj. Což znamená víru v to, že homosexualita je stejně přirozená jako heterosexualita.

4.3 Amoris laetitia

Zcela záměrně zde uvádím samostatnou kapitolu věnující se nejnovějšímu dokumentu z pera současného papeže Františka. Jeho apoštolská exhortace *Amoris laetitia* totiž vzbudila velký ohlas a pro homosexuální osoby celý dosavadní pontifikát papeže Františka představuje jakousi naději na změnu (viz jeho známá odpověď homosexuálům “Kdo jsem já, abych soudil?”).

V dokumentu *Amoris laetitia* papež opakuje nauku svých předchůdců o jedinečnosti manželství, o nezastupitelné úloze matky, ale také otce. Papež se též krátce vyslovuje k homosexuálně orientovaným jedincům a zdůrazňuje lidskou důstojnost každého bez ohledu na sexuální orientaci. Podle papeže musíme homosexuály přijímat s láskou a úctou, bez jakékoli známky diskriminace. Přesto však papež trvá na tom, že registrované partnerství nemůže být povýšeno na úroveň manželství, které je od počátku záměrem Božím. Rodina musí zůstat základní jednotkou, kde jsou děti přiváděny na svět a vychovávány.

Závěr

Ve své práci jsem se snažila předeštit problematiku výchovy děti v homoparentálních rodinách. Na začátku bakalářské práce jsem se věnovala pohledům na homosexualitu v různých obdobích. Poté jsem definovala homoparentální rodiny. I přestože dnes je to možné, stále se setkáváme s tím, že homosexualita a homoparentální rodiny nejsou zcela přijímány většinovou společností, na což v různých kapitolách dávám zřetel. Nejen oni sami si uvědomují to, že většinová společnost jim dává najevo jejich rozdílnost, tak i někteří z autorů, které ve své práci cituji, těžce bojují za to, aby se tyto rodiny nerozrůstaly, a poukazují i na to, že jejich tělo není stavěno pro plození dětí a tudíž je dosti možné, že naše budoucnost je ve velkém ohrožení. Ve své práci nastiňuji vše oběma pohledy- jak pohledem homosexuála, tak i pohledem odpůrce „duhových rodin“.

Zmínila jsem tedy názory jak odborníků, jako je například přední český sexuolog Weiss tak i názory homosexuálů. Neopomněla jsem ani právní úpravy ze zákona o registrovaném partnerství, a nebo třeba z Občanského zákoníku a v mé práci nechybí ani pohled křesťanské etiky na homosexualitu a adopci.

Cílem mé práce je čtenáři poskytnout pohled z několika úhlů na homosexualitu a na homoparentální rodiny. Ve své práci poskytuji i náhled na to jak takové homoparentální rodiny vznikají a nepřímo poukazují i na to, že některé už mezi námi několik let žijí. Samozřejmě chci i poukázat na jisté rozdíly mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím, kde i člověk, který není tohoto tématu nijak znalý, vidí, že mezi těmito institucemi jsou rozdíly nejen časové, ale i právní. Myšleno je to samozřejmě tak, že ač se to někomu z nás nemusí líbit nebo naopak se nám to zamlouvá- manželství je stále více rozšířenější, respektovanější a právně lépe ošetřené než samotné registrované partnerství. Jistojistě je to i tím, že v České republice bylo zavedeno teprve v roce 2006, a samozřejmě nemá takovou historii a praxi jako instituce manželství, které je tu po několik staletí.

Jak jsem již zmiňovala, ve své práci se na vše dívám ze dvou pohledů, nic to však nemění na názoru, který zaujímám já. Nemám nic proti jejich homosexuální orientaci, věřím, že tu si člověk nevybírá. Ovšem nejsem a nebudu zastáncem homoparentálních rodin, už jen z důvodu toho, že stejnopohlavní pár na svět

přirozenou cestou nepřivede dítě. Jsem zastáncem heterosexuálních rodin, tedy rodin kde je otec, matka a dítě. Stejně tak jako jsem zastáncem toho, že dítě má vyrůstat v rodině s oběma rodiči. Vím, že ne vždy to bohužel jde. Nemám tedy na mysli jednoho z rodičů, který zůstane sám, protože ho partner opustí, jelikož se na roli rodiče necítí nebo v horším případě zemře. Myslím spíše matky, které si „pořídí“ dítě a chtějí s ním být samy, aby uspokojily svou potřebu či tikající biologické hodiny a možná také proto, že by se nemohly cítit méněcenné či společností utlačované, že dítě nemají. Nemyslí na to, že dítě může postrádat roli otce. A takový pocit mám z toho, když slyším některé „duhové“ aktivisty- splnit si potřebu, mít dítě, být jako ostatní. Nikdo z nich však nemyslí na to, jestli dítě chce vyrůstat v takové rodině, zda chce mít dvě matky nebo dva otce, zda to psychicky zvládne. Ale myslím si, že je to víc než důležité pro výchovu dítěte, což v mé práci taktéž zmiňuji. Role matky i otce, tedy heterosexuálních jedinců, je ve výchově dítěte zcela nenahraditelná.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

ADAMEC, Christine A. a Laurie C. MILLER. *The encyclopedia of adoption*. 3rd ed. New York: Facts On File, c2007. ISBN 081606329X.

Bible. *Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Praha: Zvon, 1991. ISBN 80-7113-005

BOBROW, D. & BAILEY, J. M. *Is male homosexuality maintained via kin selection? Evolution and Human Behavior*. 2001.

BRZEK, Antonín; PONĎĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, Jaroslava. *Třetí pohlaví?*. Vyd. 1. Praha, 1992. ISBN 80-855-2603-4.

BUBLEOVÁ, Věduna, et al. *Průvodce náhradní rodinnou péčí*. Středisko náhradní rodinné péče: Praha, 2014.

http://www.adopce.com/_files/adopce-f39331e567241cca38b868acf6d7ff52/pruvodce-nahradni-rodinnou-peci-2014.pdf

CROMPTON, Louis. *Homosexuality & civilization*. London: Bellknap Press of Harvard University Press, 2006. ISBN 0-674-02233-5.

ESLAVA GALÁN, Juan. *Láska a sex ve starém Řecku*. Přeložil Jan SCHEJBAL. V Praze: Ikar, 2003. ISBN 80-249-0244-3.

Dokumenty II. vatikánského koncilu. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. ISBN 80-7192-438-5.

FRANTIŠEK. *Amoris lætitia: Radost z lásky : posynodální apoštolská exhortace o lásce v rodině*. Přeložil Jaroslav BROŽ. Praha: Paulínky, 2016. ISBN 978-80-7450-225-5.

HAVLÍČEK, Jan; KONEČNÁ, Daniela. *Čím se lišíme a co máme společného? Lidská sexualita v evoluční perspektivě*. Praha: Antropowebzin 2/2010.

HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. Praha: Argo, 2013. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

JAN PAVEL II. *Familiaris consortio*: o úkolech křesťanské rodiny v současném světě : apoštolská adhortace. Praha, 1992.

JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. V Praze: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

KANT, Immanuel. *Základy metafyziky mravů*. 2. vyd. Praha: Svoboda, 1990. Filozofické dědictví. ISBN 80-205-0152-5.

KOHOUTOVÁ, I. Partnerské svazky osob stejného pohlaví v České republice a v Evropě
<https://www.czso.cz/documents/10180/20533820/csav102413opr.pdf/952872bd-1745-4ce0-a21b-c30bbc03ef47>

KUTÁLKOVÁ, Petra. *Duhové rodiny ve stínu státu: situace homoparentálních rodin s malými dětmi*. Praha: Prague Pride, 2015. ISBN 978-80-260-9143-1.

Mezinárodní den rodiny 2014: rodina v 21. století : vyhlídky, problémy, řešení : sborník projevů z evropské konference pořádané dne 14. října 2014 v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Přeložil Iveta VALIDŽIČOVÁ. Praha: Ideál, 2015. ISBN 978-80-86995-29-8.

MORUS. Světové dějiny sexuality. Vyd. 3., (V Euromedia Group 1.). Přeložil Jiří STACH. V Praze: Ikar, 2007. ISBN 978-80-249-0887-8.

MUSTANSKI, B. S., CHIVERS, M. L. & BAILEY, J. M. *A critical review of recent biological research on human sexualorientation*. Annual Review of Sex Research, 2002.

NEDBÁLKOVÁ, Kateřina. *Matky kuráže: lesbické rodiny v pozdně moderní společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) ve spolupráci s Masarykovou univerzitou, 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-041-4.

POLÁŠKOVÁ, Eva. *Plánovaná lesbická rodina: klíčové aspekty přechodu k rodičovství*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5013-6.

POSPÍŠIL, Vojtěch. K osvojení dítěte registrovanými partnery. *Časopis pro právní vědu a praxi* 3, 24 (2016), s. 451-462.

SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-585-6.

SMITH, F. LaGard. *Hnutí homosexuálů: boj za lidská práva, nebo propaganda?*. Praha: F.LaGard Smith, c2004. ISBN 80-239-4122-4.

SOUSEDÍK, Stanislav. *Svoboda a lidská práva: jejich přirozenoprávní základ : esej*. Praha: Vyšehrad, 2010. Moderní myšlení. ISBN 978-80-7429-036-7.

WILSON, Edward O. *O lidské přirozenosti: máme svobodnou vůli, nebo je naše chování řízeno genetickým kódem?*. Praha: Lidové noviny, 1993. Edice 21. ISBN 80-7106-076-3.

WILSON, Edward. *O lidské přirozenosti*. Praha: Nakladatelství Lidových novin, 1993.

WEISS, Petr. *Sexuologie*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2492-8.

Zákon 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění platném k 1. 1. 2012

Zákon 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, ve znění platném k 1. 7. 2006.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Život z víry: překlad 2. dílu katolického katechismu pro dospělé (vydala Německá biskupská konference 1995). Vyd. 2. V Českých Budějovicích: Teologická fakulta Jihočeské univerzity, 2005. ISBN 80-7040-809-x.

Elektronické zdroje

EvaLabusová.cz: *Legalizace adopcí dětí homosexuálními/lesbickými páry- ano, nebo ne?* [online]. Praha, 2010 [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <http://www.evalabusova.cz/ankety/adopce.php>

Homosexualita. ČERMÁK, Pavel. [online]. 10.08.2013 [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: <http://homosexualita.eu/articles/homosexualita/>

IVF Zlín. *Náhradní (surogátní) mateřství* [online]. Zlín, 2015 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.ivf-zlin.cz/24903-surogatni-materstvi>

Machala: Ztratili jsme strach z HIV, nejvíc se šíří u mladých gayů, na vině je promiskuita i chemsex 2017 [2017-03-22]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/machala-ztratili-jsme-strach-z-hiv-nejvic-se-siri-u-mladych/r~52a738f66c9f11e7b1e2002590604f2e/>

Partnerské svazky osob stejného pohlaví v České republice a v Evropě [online]. Český statistický úřad, 24. 10. 2013 [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20533820/csav102413opr.pdf/952872bd-1745-4ce0-a21b-c30bbc03ef47>

Protiproud. *LGBT organizace vítají rozhodnutí Ústavního soudu: Zákaz adopce registrovanému gayi nebo lesbě je protiústavní* [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://proud.cz/pro-media/221-tiskova-zprava-k-vyjadreni-ustavniho-soudu.html>

RAHMAN, Qazi, HULL, Matthew. *An Empirical Test of the Kin Selection Hypothesis for Male Homosexuality* [online]. 2005 [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <http://www.academia.edu/716692/>
[An Empirical Test of the Kin Selection Hypothesis for Male Homosexuality](http://www.academia.edu/716692/)

STEHLÍKOVÁ, Džamila. *Gay a lesbické rodičovství jako politické téma.* [online]. 18. 3. 2010. [cit. 21. 03. 2018]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/dzamilastehlikova.php?blogid=268&archive=2010-03>

TRAMPOTOVÁ, Olga. *Homosexuálové a adopce.* [online]. 28. 3. 2011. [cit. 07. 03. 2018]. Dostupné z: <http://psychologie.cz/homosexualove-adopce/>

Abstrakt

VLÁŠKOVÁ, D. *Svěření dětí do péče homosexuálního páru*. České Budějovice 2018. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra etiky, psychologie a sociální práce. Vedoucí práce M. Pavelková.

Klíčová slova: Homosexualita, homosexuální páry, registrované partnerství, homoparentální rodiny, osvojení dětí homosexuálními páry, Česká republika, manželství, umělé oplodnění, stanovisko církve, homosexualita a přirozený zákon

Bakalářská práce se zabývá problematikou svěřování dětí do péče homosexuálních párů v České republice a je členěna do čtyř základních kapitol. V první kapitole se věnuje homosexualitě z pohledu moderní vědy a evoluce. Zmíněna je i historie homosexuálního chování a statistika týkající se homosexuálů v ČR. V druhé kapitole popisu formy náhradní rodinné péče v ČR. Ve třetí kapitole je vymezena homoparentální rodina včetně argumentů pro a proti vychovávání dětí homosexuálními páry. Nechybí ani právní rámec pro osvojení (adopci) dětí homosexuály. Ve čtvrté, závěrečné kapitole podrobuji homosexuální chování a možnosu adopci dětí homosexuály z etického hlediska.

Abstract

Adoption by a same-sex couple

Keywords: Homosexuality, homosexual couples, registered partnerships, homoparental families, adoption of children by homosexual couples, Czech Republic, marriage, artificial insemination, Catholic church perspective, homosexuality and of natural law

Bachelor work deals with the problem of child custody of gay couples in the Czech Republic and is divided into four basic chapters. The first chapter deals with homosexuality from the point of view of modern science and evolution. The history of homosexual behavior and statistics on homosexuals in the Czech Republic are also mentioned. The second chapter describes the form of alternative family care in the Czech Republic. In the third chapter, a homoparental family is defined, including arguments for and against raising children with homosexual couples. There is also mentioned a legal framework for homosexuals for the adoption of children. The fourth (final) chapter reflects homosexual behavior and the possibility of adoption of children by homosexual couples from an ethical point of view.